

SLOVENEK

Inserati:
 Enostolpna petlitrsta (72 mm):
 za enkrat . . . . . po 18 v
 za dvakrat . . . . . " 15 "
 za trikrat . . . . . " 13 "
 za večkrat primeren popust.
 Poročna oznanila, zahvale, osmrtnice itd.:
 enostolpna petlitrsta po 21 vin.
Poslano:
 enostolpna petlitrsta po 40 vin.
 Izhaja vsak dan, izvenemilj no-
 delje in praznike, ob 5. uri pop.
 Redna letna priloga Vozni red.

Velja po pošti:
 Za celo leto naprej . . . K 26.—
 za en mesec . . . . . " 2-20
 za Nemčijo celoletno . . . 29.—
 za ostalo inozemstvo . . . 35.—
V Ljubljani na dom:
 Za celo leto naprej . . . K 24.—
 za en mesec . . . . . " 2.—
 V opravi prejemam mesečno . . 170
Sobotna izdaja:
 za celo leto . . . . . " 7.—
 za Nemčijo celoletno . . . 9.—
 za ostalo inozemstvo . . . 12.—

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
 Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
 sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun
 pošne hranilnice avstrijske št. 24.797, ogrske 26.511,
 bosn.-herc. št. 7563. — Upravniškega telefona št. 188.

V Gorici po štirih mesecih vojske.

(Izvirno poročilo »Slovenca«.)

V Gorici, 23. sept. 1915.

Danes pred štirimi meseci je ob Soči zašumelo, kakor še nikdar v njenem življenju. Vizije, ki jih je pokojni pesnik Gregorčič gledal v bodočnosti pred seboj, so pričele prehajati v vidne oblike tudi za nas. Grom topov je naznanjal, da je nastal boj za našo zemljo, boj za naš narod in njegov obstoj. Grozna sovražna nevihta se je pokazala na obzorju ob naših zapadnih mejah in žugala vse pomandrat. Štirje meseci so od tega. Medtem so se ob bregovih naše Soče odpravili boji, kakor jih glede srditosti in ljutosti sedanja svetovna vojska le malo more pokazati; desetletski so tukaj pustili svoje živiljenje; človeška kri je namakala pobočje naših hribov in gor in holmov, da je bilo strašno; razstreljena svetišča, zapuščene vasi, nebroj razbitih, zrušenih in poškodovanih domov, domačini kot begunci in ujetniki v tujini — vsak pogled in vsak spomin nam tukaj govori, da je tukaj ob Soči, ob zapadnih mejah slovenske zemlje vojska, velika in grozna, kakor bi si je nikdo niti v sanjah ne mogel zamisliti. A Soča drži. Ob njenih bregovih stoje junaki, katerim bo zgodovina vedno slavo pela in katerih se bo domovina vedno z največjo hvaležnostjo spominjala! Bog jih blagoslavljaj še nadalje, da bodo držali do konca in do veličastnega trenutka, ko bodo sovražnika vrgli daleč v njegovo lastno deželo nazaj in mu tam pokazali, kaj se pravi večnoveljavne zakone zvestobe teptati!

Za sedaj se Gorica zaveda, da je lahko brez skrbi. Pa so bili časi, ko je sovražnik že delal načrte za slovesen vohod v mesto. Proslavljali so po časopisu v Italiji Cadorno kot drugega Napoleona, ko so prihajala poročila, da je že došel v starodavni Oglej in Gradež, v Kormin, v Trzič, Gradiško, Kobarid itd. Pod njegova se je primerjala poti, ki jo je hodil Napoleon leta 1796. in 1797. skozi Italijo in naše kraje naprej proti Dunaju do Ljubna. Pa se je Cadorni ta pot tako nepričakovano ustavila ravno ob Soči! Kaka slava bi bila zanj, če bi mogel nemoteno in slovesno vohoditi čez Sočo v Gorico! Zastonj bo čakal na ta trenutek; slovesno in nemoteno v Gorico ne bo nikdar prišel! Škoda, da ne more doznati iz naših časopisov, kako dobro se počutijo in kako radi se šalijo ljudje v Gorici na njegov račun!

V mestu postaja prav živo. Če greš kedaj dopoldne iz Katarinjevega trga čez Korenjo, Gosposko ulico, Travnik, Raštelj na Stoln itrg oziroma trg sv. Antona, se

boš kar čudil vrvenju, ki tod okoli vlada povsod. Tu je ljudstva kakor tržne dneve! Isto tudi po Rabotišču, Kapucinski in Šempeterski ulici; isto po ulici Municipio, Tre Rê, Glediščni ulici itd. In sovražnik, ki vsak dan meče na ta ali oni kraj v mestu svoje granate in šrapnele, je tam-le na onih gričih pri Števerjanu! Gorica Laha kar naravnost izziva! In vendar ne more do nje, dasi jo ima pred seboj. To je ravno najlepše; ta okolnost je pravi vzitek za vsakega, ki se je zaveda. — Ravno tako pomeni zanj prav kravo izzivanje, ko gleda, kako prihajajo prav pred njegovimi očmi ob morskem obrežju vlaki iz Trsta in Nabrežine, in kako gredo potem prav tam zopet iz Nabrežine v Trst nazaj! Ni večjega dokaza, kako se pri nas laški napad omalovažuje in prezira kakor ravno Gorica s svojim življenjem pa železniška progama med Trstom in Nabrežino!

Seveda se Gorici pozna, da je ob bojni črti. Najprej šol ni! Približno 2300 glav samo srednješolskega dijaštva, ki je ob tem času vedno že polnilo goriške šole, ulice, vrtove in okolico, pogrešaj povsod, kamor se ozreš. To vpliva tudi psihološko. Zdi se ti, da si tam nekje v poletju in nikakor se ne moreš uživati v dejstvo, da je početak šolskega leta že za nami. Gorici manjka življenja otrok in dijaštva in to ji jemlje navzlic vsemu vrvenju po gotovih ulicah vso živahnost, vso brezskrbnost in tisto rožnato lice sploh, ki je z njeno naravno lepoto tako tesno spojeno. — Vrvenje po ulicah je resno, zamišljeno; ljudje se kar malo ozirajo, gledajo srepo le naprej, hitijo, bežijo, hočejo ven, le ven; oni se ne smejejo in se ne ustavljajo, da bi kaj prav po domače pokramljali; v srcu, v ustih, v očeh in na čelu nosijo misli okoli, zakopane ali vendar vidne; nosijo skrbi, ki jih nehoté izdajajo v prodajalnah in na trgu. Tesno ti postane, ko se nahajaš v toku takega vrvenja in takoj spoznaš, da Gorica vendar ni to, kar je bila: Gorica je prazna, Gorica je posebljena težka misel, ona je skrb. Da, da, Gorica je v vojski, v bojni črti!

Še bolj ti seže to spoznanje v srce, ko vidiš svetlišča zaprta. Cerkev sv. Ignacija zaklenjena. Nihče se ne ustavlja več pred njo, nihče ne obrača svojih korakov k njej. Prav tako pri stolnici. Zvonovi se ne oglašajo nikdar, ure ne bijejo nikdar; nikdar ni tukaj službe božje. Prostori, v katerih si se čutil tako domačega, so ti vzeti. Pa te zato vsako veselje mine, hodiš po ulicah, ki vodijo k tem svetiščem. Kri jim je odvzeta, ki vodi k srcu in od srca. Greš dalje mimo knezoškofjskega dvorca. Zapuščeni tudi oni! Težke in res-

ne okolnosti so prevzvišenega nadpastirja prisilile, da se je v prid svojega delovanja moral umakniti na drug kraj, bolj miren kot Gorica. A vendar je s tem izgubila Gorica baš ono, kar jo je v tolikih ozirih delalo karakteristično na dolgo in široko. Tako je ž njo kakor z električno svetilko, ki je izgubila s svetlobo svoj sijaj. Ostala je kakor prej, vendar svetlobe in sijaja nima več. Res, Gorica je v vojski v vojni črti!

Pa še drugo ti pravi, kje se nahajaš. Brez dovoljenja ne smeš ti ne v Ljubljano ne v Trst; brez dovoljenja ti ne pusté niti iz Gorice v Solkan ali Kromberg ali kam drugam v okolico. Človek je srečen, kadar je prost. Prostosti pa tukaj ni nobene. Gotovo se ji vsak iz srca rad odpoveduje in jo iz srca rad postavlja na žrtvenik domovinske ljubezni, vendar spominja ta okolnost posebno v Gorici tebe in vsakega sploh, da si v vojski ob bojni črti. Kako se človek samemu sebi zdi majhen in neznačen, ko se vidi povsod vezanega in v svojem gibanju omejenega! Podoben si otroku, ki s strahom skuša držati roke in noge tako, kakor mu kaka osorna učiteljica nalaga. In to v vsakem oziju. Da, vojska zahteva velike, velike žrtve od človeka. Prinašajmo jih iz ljubezni do Boga vztrajno in radi do srečnega konca!

Vojska kliče pri nas tudi redke zanimivosti v življenje. Zanimivost v Gorici je nov zavod, popolnoma neznan do sedaj v naših krajih. Tudi ta zavod je sad vojske. Potreben je in koristen, samo malo interesantno zveni njegova oznamba, ki jo boš zastoj iskal v Pleteršnikovem slovarju. Imenuje se zavod za razuševanje ali krajše razuševalnica. Zopet nova beseda v zakladu slovenskega jezika — koliko jih je ob priliki sedanje vojske nastalo! Cele razprave bi se dale samo o tem napisati! — vsekako pa lepše in bolj estetično zveni kakor nemška »Entläusungsanstalt!« Tam se bode v posebnih pripravah razuševalo perilo in obleka vojakov in vojaških delavcev. Jasno je, da je to zelo dobro in potrebno. Koliko muke in koliko bolezní se s tem zabrani pri vojakih! Vidimo pa v ti okolnosti zopet veliko skrb, ki jo imajo sanitetne vojaške in mestne oblasti za zdravje vojaštva in prebivalstva sploh!

Rusko baltičsko brodogradje.

»Vossische Zeitung« piše:
 Premagujoč ogromne težave in zmagovito podirajoč žilavega, hrabrega sovražnika, ki je večinoma sestavljen iz krasnega ljudskega materiala, prodirajo naše mogočne armade pod genialnim vodstvom Hindenburgovim proti vzhodu in stoje zdaj tik pred Ri-

go in Dvinskim. Od Baltičskih pokrajin, kjer prebiva nemško prebivalstvo, je del že zavzet, glede ostanka je to v kratkem pričakovati. Z ozirom na ta položaj je zelo zanimivo, da si pojasnimo, kakšne posledice vtegne to napredovanje imeti na morju.

Rusko brodogradje, njegovi arzenali, vse ladjarnice, velikanske tvornice, večina, in sicer glede svojih naprav najnaprednejši del ruske veleindustrije bo potem za carstvo izgubljen, se ne bo mogel več držati. Vse fantasterije o strateškem umikanju, o ojačeni odporni moči na črti pri Moskvi in podobno so gola laž in samo pesek v oči neukemu ljudstvu, da ne bi izgubilo zadnje trohice poguma.

Rusko Baltičsko brodogradje nikakor ni tako za nič, kakor se mnogokrat domneva; seveda je v japonski vojni zelo trpelo; zato so pa Rusi z l. 1908. pričeli z angleško pomočjo z velikimi, nad vse modernimi novimi gradnjami. Iz let 1901., 1903., 1906. in 1907. imajo 4 oklopnice s skupno prostornino 62.300 ton. Težka armatura obstoji vsa iz 30,5 centimeterskih topov, vrhu tega so pa na ladjah manjši, 12, 15 in 20 centimeterski topovi. Zlasti imata »Imperator Pavel Prvi« in »Andrej Prvozvanik« po 14 topov srednjega premera (20,3 cm.). V proračunu za l. 1908. pa so dovoljene štiri nove velike linijske ladje, za katere je izdelala načrte angleška tvrdka Brown & Co. v Clydebanku. Podsekí teh ladij so se spustili v morje 15. aprila 1909, in sicer vsi v Petrograjskih ladjarnah. Čeprav se je gradbena doba nekoliko zakasnila, je brzokone Anglija po izbruhu vojne storila vse, da se dogotavljenje pospeši. Vsaka teh ladij ima po 23.400 ton prostornine ter je oborožena z dvanajstoro 30,5 centimeterskih in šestnajstoro 12 centimeterskih topov. Oklopní pas je na sredi 225 milimetrov debel, gonijo pa ladje po 4 turbine, ki imajo skupaj 42.000 konjskih sil, ter po štirje vijaki. Nameravana je hitrost 20 vozlov. Težka artiljerija je nameščena v 4 stolpih ob srednji črti ladje in sicer so v vsakem stolpu nameščeni 3 topovi. Ladja nad vodo je obdana z jeklenimi oklepi, poleg tega pa ima ob straneh po dolgem tudi še prirejene 50 mm debele oklepne pregraje, da jo varujejo pred torpedi.

Poleg linijskih ladij pa razpolaga rusko baltičsko brodogradje danes brzokone tudi še s štirimi oklopnimi križarkami iz let 1906. in 1907. s skupno prostornino 39.400 ton. Armirane so z 20,3 in 25,4 centimeterskimi topovi, ne glede na lahko artiljerijo, to je topove po 12 in 15 cm v premeru. Po gradbenem na-

LISTEK.

Strojna puška v vojni.

Dasí še davno ni prišel čas, da bi iz izkušnje gigantíčne vojaške borbe med zaveznima cesarstvom in četverosporazumom izvajali vojaško-tehnične uspehe in zaključke, se vendar že posamezna dejstva doseganega vojevanja dovolj jasno kažejo, da jih moremo dognati in si jih ogledati. Vsak dan prinaša sicer nove slike in vtise, toda gotove vojaške izkušnje stoje vendar že tako trdno, da jih morejo vsa nova naznanila samo še bolj utrditi, nikakor pa ne izpremeniti.

Dve veliki presenečenji v orožno-tehničnem oziru je prinesla ta vojna široki javnosti. Prvo je bila ogromna moč nemške in avstroogrške težke artiljerije — možnarji in havbice —, ki je koj v prvih vojnih dneh nepričakovano hitro zmagala belgijske trdnjave. Prvi vtisi so vedno naj-silnejši in najgloblji. Odtod pač velika popularnost, ki jo vživajo težki »godrnjači« v najširših krogih. Avstro-ogrski državljani smo pa pri tem še posebej opravičeno ponosni na to, da ima naša industrija pri teh silnih uspehih težke artiljerije tako znaten delež.

Manj znana občinstvu, zato pa toliko splošnejša in priznanejša v krogih armade na bojišču je druga orožno-tehnična izkušnja: nadkriljujoči taktični pomen strojne puške v infanterijskem ognju. Vedno zopet se sliši od častnikov in moštvo, kako odločilne važnosti je, da so bojujoče se čete preskrbljene s strojnimi puškami. Naj sovražne infanterijske množice še tako pritiskajo na postojanko, dovolj je, da se pravočasno spravi na mesto in ugodno razpostavi nekaj strojnih pušk; sovražnik se nemudoma ustavi in lastne čete si morejo oddihniti. Pomen tega relativno mladega orožja se kaže že čisto zunanje v vsakdanjih poročilih vrhovnih armadnih poveljstev: Uplenitev strojnih pušk je dejstvo, ki se naglašja in navaja takoj za topovskim plenom. V resnici pomeni dejstvo, da se je iztrgalo sovražniku število strojnih pušk, več, nego veliko število ujetnikov. Ujetnike morejo države sporazuma iz rezerv, ki so jim na razpolago, do gotove meje nadomestiti; strojne puške so pa — to velja v polnem obsegu vsaj za Rusijo — le v razmeroma omejenem številu na razpolago; vsaka odvzeta strojna puška zniža za bližnji čas bojno moč sovražnika. Kajti brez tega orožja danes skoro ni več mogoče doseči infanterijskih uspehov.

Zato je velike važnosti, da si je vedela Avstroogrška ravno na polju strojne

puške zagotoviti prednost pred svojim glavnim sovražnikom, in sicer izpočetka v tehničnem, tekem vojne pa tudi v kvantitativnem oziru. Avstroogrski sestav strojne puške se izkazuje na bojišču kot naravnost zgledno, v rokah naših vrlih čet neprimerljivo orožje; izdelovanje strojnih pušk je vsled sposobnosti orožne tvornice v Steyru zavzelo tak obseg, da se more zastavljati vedno intenzivnejše učinkovanje tega orožja.

Zasluga sedanjega feldcaigmojstra Leopolda Schleyer pl. Pontemalghera je, da je l. 1903. kot prvi z velikim povdarkom opozoril na pomen strojne puške v vojni in posebno še na sistem »Schwarzlose«, ki so ga takrat še zelo izpodbijali. Predavanje, katero je imel Schleyer — takrat še polkovnik v generalštabnem zboru — 30. januarja 1903. o tem predmetu v vojaško-znanstvenem in kazinskem društvu na Dunaju, je nemalo vplivalo, da se je uvedlo to orožje in izbral ta sestav. Kdor danes prečita predavanje pl. Schleyerja v marčnem in aprilskem zvezku 1903. Strefflerjeve »Oesterr. milit. Zeitschrift«, mora občudovati jasnost, s katero se v tem predavanju predvidevajo in ugotavljajo prednosti tega orožja in nenavadne vojaške možnosti, ki jih podaja njega uporaba. Izkušnje sedanje velike vojne niso le v vseh točkah potrdile pričakovanja pre-

davatelja iz l. 1903., marveč so jih v mnogočem še znatno prekosile.

Strojna puška ni izrazito napadalno orožje, pač pa važna podpora infanterijskega napada, ker kroji sovražni infanterijski ogenj in s tem razbremenjuje lastne napadalne čete. Posebno občuten je ogenj strojnih pušk za sovražnikove rezerve, na katere more uspešno učinkovati in jih slabiti že iz daljave 2000 m ter jih zadrževati.

Naravnost neprecenljiva je pa strojna puška v brambi. Pri odbijanju naskokov, v strelskem jerku, kjer more intenzivnost ognja neprimerljivo zvišati pri brambi proti letalom, pripada strojni puški izredno važna vloga. Čudovito je delo tega orožja v rokah izbornih, hladnokrvnih in spretnih strežnih čet, kakoršni so naši strojnopuškini oddelki; udaja se najrahljšemu pritisku roke ter se s čudovito brzino prilagoduje vsaki izpremembi v bojni sliki. V minuti more oddati nič manj nego približno 500 strelcev in obvladati z ognjem vse za strel odprto ozemlje; v polmesecu 2000 m more posipati vsako mesto in merjeni ogenj pehote na odločilnem kraju podpirati na najuspešnejši način. V strojnopuškinih oddelkih se razvije pri častniku in možu tako obvladane orožja in taka izvedenost v rabi, da jo je označiti naravnost za virtuosnost. Mož in orožje zraste-ta takorekoč skupaj. V avstroogrski arma-

črtu iz l. 1912. so pa dovoljene nadaljne štiri oklopne križarke velikanke. Njih podseki so se spustili v morje dne 19. decembra 1912. in gotove bi morale biti leta 1916. Koliko je delo z angleško pomočjo napredovalo, ni znano; ni pa pričakovati, da bi se te ladje že letos izročile svojemu namenu. Ladje imajo prostornine po 32.500 ton ter so oborožene s po 12 topovi 35,6 cm v premeru in po 21 topovi kalibra 12 cm. Gonijo jih turbine s 66.000 konjskimi silami ter jim je proračunana hitrost 29 vozlov. To bi bile vsekakor silne bojne enote, katere bo treba pozneje ravnokot vpoštevati kakor že omenjene nove linijske ladje, zlasti, ker bodo baje oborožene z znatno povečanim topovskim kalibrom 35,6 cm.

Poleg teh velikih bojnih ladij imajo Rusi v Baltu že, oziroma še grade kakih 10 do 12 zavarovanih križark s povprečno 5000 do 6000 tonami prostornine, oboroženimi z 12,7, ozir. 15 cm artiljerijo. Vrsti teh ladij je pripadala tudi križarka »Zemčug«, ki jo je potopila »Emden«.

Dalje sledi v inventarju Baltiškega brodogoja po vrsti navzdol, precejšnje število topničark, ki pa nimajo skoro več nobenega pomena; potem pa znatna flotila torpednih rušilcev: kakih 80 do 90, ne glede na 36 rušilcev, ki jih je dovolil proračun za leto 1912. in imajo biti leta 1917. dogotavljeni. Baltiško brodogojstvo šteje tudi 21 že gotovih in 12 leta 1912. dovoljenih podmorskih čolnov.

Skoro vse te ladje so štajacionirane v Petrogradu, oziroma v Kronstadtu; tam je njih baza, tam so arzenali in ladjarne. Pravo bivališče tega brodogoja je Finski zaliv, v čegar vzhodnem kotu je prestolnica ruskega carstva. Številne kletki nudijo tu ladjam dokaj varnosti. Na finski strani sta pristaniški mesti Helsingfors in Abo, na južni strani Reval in Baltišport. Ne dá se pa skoro misliti, da bi mogle te luke, izvzemši torpedne čolne in male križarke, tvoriti zadostna opirališča za večje ladje. Če se posreči Ruse uničiti, potem bo Balt prost in ne bo več potrebno, da bi se tam vzdržavale večje pomorske sile. To pa nastopi seveda tudi tedaj, ko po zimi Finski zaliv zamrzne; takrat bo rusko brodogojstvo zakovano v ledu.

Glede opirališč ruskega brodogoja v Baltu velja tole:

V Petrogradu, oziroma okolici so tri velike državne ladjarne: Baltiška ladjarina, ki je opremljena za ladje kakoršne si bodi velikosti ter ima v miru po 6000 delavcev, potem Admiralitetna ladjedelnica ter Ladjarina na galejah ob otokih, pod vodstvom angleške tvrde Brown-Clydebank.

V Kronstadtu so obširni državni arzenali za opremo in vzdrževanje vojnega ladjevja, otok sam je močno utrjen. Državni ladjarini sta tudi še v Helsingforsu in Revalu; tu grade manjše ladje, zlasti torpedne čolne; ladjedelnica v Libavi je že v nemških rokah.

Kar se tiče zasebnih ladjedelnic, je treba predvsem omeniti Putilove tvornice v Petrogradu, ki spada med največja ruska podjetja in je bila nekaj časa v angleških rokah. Leta 1868. jo je kupil Nikolaj Ivanovič Putilov ter se

di uvedeni način prerašanja potom tovarnih živali se je sijajno obnesel pred vsemi drugimi ter se je uvedel tudi v nemški armadi.

Z ozirom na vse to je umevno, kaj se pravi in kaj pomenja za armado, da je prekrbovanje strojnih pušk za nadomestitev poškodovanih ali izgubljenih in za intenzivnejšo oborožbo starih in novih formacij s tem orožjem zavzelo obseg, ki nadkriljuje tudi najsmelejša pričakovanja. Orožna tovarna v Steyru, ki si je že za vsestransko izpolnitev naše strojne puške pridobila največje zasluge, je svoji nalogi v vojni še na prav poseben način zadostila. Ko se bo nekoč sestavil končni račun tega velikega boja, se bo moglo pregledati tudi delo naše orožne industrije, in potem se bo jasno pokazalo, na kako izredno učinkovit način je ta industrija pripomogla k uspehu vojne. Orožna tovarna v Steyru bo potem z ozirom na to, kar je storila v izdelovanju strojnih pušk, zavzemala eden prvih prostorov in si zaslužila vsestransko priznanje. Naj so tudi pridobitve topniške tehnike še tako vidne in za široko občinstvo v ozadju lažje razumljive, za vojaka na bojišču je neznatna, črna strojna puška, ki jo prerašajo potrpežljive tovarne živali, veliko važnejša. Veliki možnar stopa le na odločilnih točkah in ob velikih dneh trajno v akciji; mala strojna puška je pa prijatelj vsakdanjega bojnega življenja, opora naše vrle infanterije v vsakdanjih težavah in bojih, izkušeni rešitelj v kritičnih položajih. V tej luči bo tudi bodoča vojna zgodovina videla pomen strojne puške v svetovni vojni in jo ohranila potomcem.

odsej po njem imenuje. Tvrška ima poleg velikih livarn za železo in jeklo, tovarn za izdelovanje topov in železniških vozov tudi delavnice za lokomotive, torpede in oklopno gradivo. Leta 1910. pa je tvrška napravila še velikansko novo ladjedelnico, za katero se je porabilo 76,5 hektarov zemljišča. Pri tej ladjarini je po pogodbi zavezana tudi nemška tvrška Blohm in Voss iz Hamburga za konstruktivna dela pri novih ladjah. Vsled upliva te tvrške so nastale nove, vzorne ladjarne za gradnjo velikih ladij in torpednih čolnov. Gradnja delavnic se je poverila tvrškama »Nemška delniška družba za stroje« v Duisburgu ter »Hein, Lehmann in Ko.« v Düsseldorfu. V Petrogradu sta še Nevška ladjarina in francosko-ruska ladjedelnica. Manjše ladje, torpedovke itd. izdelujejo tudi Kovinske delavnice in pa tovarna Ohta (W. Clichton in Ko.), obe tvrški v Petrogradu.

Razun v Petrogradu imajo tudi Riga, Helsingfors in Reval čeprav manjša, pa vendar važna obratovališča. Ru-

ška družba v Rigi izdeluje večinoma strelivo in torpede, vrhu tega pa tudi vojne ladje. Lange in sin gradita tudi torpedovke. V Revalu izdeluje tvornica Nobel in Lessner podmorske čolne. V Helsingforsu gradijo tvrške: ladjarina Sandvikens, Družba za železno ogrado in Ruska družba za mornarico istakotako manjše in večje vojne ladje. Omeniti je še Nikopolsko-Muriapolsko družbo za izdelavo Kruppovih oklepov ter l. 1913. ustanovljeno angleško družbo Vickers za izdelovanje topniškega gradiva v Caricynu.

Razun naštetih je še zlasti v Petrogradu mnogo drugih tvršk, na primer Nobel, ki na polju gradnje strojev, izdelave streliva, elektrotehnike, izdelave orožja, skratka vsakovrstne industrije izbornu delujejo. Če Rusi ta industrijska podjetja izgube, tedaj je za Rusijo izgubljeno jedro njene industrije, vsled česar tudi carja miru Nikolaja slavnemu vodstvu ne bo mogoče nadaljevati vojne.

Ruska protiofenziva v volhinjskem trdnjanskem trikotu zlomljena. — Rusi se umaknili. — Nadaljna postojanka pred trdnjavo Dvinsk osvojena.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 27. septembra. Uradno se razglša:

Podobno kakor v vzhodni Galiciji in ob Ikvi je zdaj tudi v volhinjskem trdnjanskem trikotu zlomljeno rusko protiprodiranje. Sovražnik je izpraznil včeraj svojo postojanko severozahodno od Dubna in odsek pri Styru, pri Lucku in se umika proti vzhodu. Obmostje vzhodno od Lucka je zopet naše. Na naši bojni črti južno od Dubna je na posameznih točkah topovski ogenj in praske.

Namesnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

NEMSKO URADNO POROČILO.

Berlin, 27. septembra. Veliki glavni stan:

Vojna skupina generalfeldmaršala pl. Hindenburga.

Nemški letalci so napadli v Riškem zalivu ruske bojne ladje, med njimi tudi eno linijsko ladjo. Na linijski ladji in na nekem torpednem rušilcu se je opazilo, da smo zadeli. Rusko brodogojstvo je kar najhitreje odplovalo proti severu. Na južozahodni bojni črti od Dvinska smo včeraj iztrgali sovražniku nadaljno postojanko. Ujetih je bilo 9 častnikov in nad 1300 mož; zaplenjeni ste bili 2 strojni puški. Zahodno od Vilejke se nadaljuje naš napad. Južno od Smorgona so bili odbiti močni sovražni protinapadi. Med Krevo — Višnev so naše čete napredovale. Desno krilo in vojna skupina gfm. princa Leopolda Bavorskega je očistila sovražnika zahodne bregove Njemena pri Ščesiju, Servaču in Ščari. Vzhodno od Baranovičev drži sovražnik še mala obmostja. Boj se bije na celi bojni črti.

Vojna skupina generalfeldmaršala pl. Mackensena.

Položaj je neizpremenjen.

Najvišje vojno vodstvo.

× × ×

Na severnem ruskem bojišču se vrši bitka med gornjo Vilijo in gornjim Njemonom. Ta bitka je mogoče ena največjih borenj v sedanjih vojski. Na obeh straneh so udeležene številne čete. Ker so Nemci sredi minulega tedna stali še severno in južno od Osmjane in so danes pomaknili svojo fronto od Smorgona do Zaberezine (ob Njemenu), so v malo dneh napredovali za 25 km, kar je z ozirom na trdovratni ruski odpor lep uspeh.

Avstrijske čete so pri Krascynu (severozahodno od Baranovičev) prodrele rusko fronto in prodirajo v smeri Nieswicz na obeh straneh železnice proti Minsku. Levo krilo Hindenburga in središče skupine princa Leopolda Bavorskega ste sedaj približno enako oddaljeni od Minska.

Na jugozahodnem ruskem bojišču se je ruska ofenziva v Volhiniji zrušila. Rusko vojno vodstvo je stavilo velike nade v to ofenzivo in poslalo v boj tudi močne čete s severnega ruskega bojišča. Še zadnje dni so prišla ojačenja iz Kijeva čez Proskurov in Rovno. Z ogromnimi izgubami so morali Rusi ustaviti svojo ofenzivo in umakniti svoje čete. Samo na ujetnikih so izgubili Rusi nad 10.000 mož. Postojanke pri Lucku in Dubnu, za katere je na tisoče Rusov žrtvovalo svoje življenje, so morali izprazniti in se umakniti proti vzhodu.

× × ×

RUSKO URADNO POROČILO.

Petrograd, 26. septembra. Včerašnje uradno poročilo:

Nemški letalci so pripluli nad morski zaliv pred Rigo, pa so jih pregnala naša vodna letala. Vas Kalnen blizu Neuguta, ki je večkrat menjala gospodarja, je dne 23. zjutraj ostala v naših rokah. Brez uspeha so bili sovražni poizkusi zopet osvojili vas Strigge.

Okoli Dvinska se boji nadaljujejo in na raznih krajih Nemci silovito streljajo in besno napadajo. Pri Novo Aleksandrovsku na obeh straneh ceste v Dvinsk se bitka nadaljuje še vedno z vso ljutostjo. Siloviti so tudi boji v soteskah med jezeri Drisviaty in Obole. Z bajonetom smo vrgli sovražnika iz Vilejke in smo v tem kraju vzeli Nemcem nad osem topov in med njimi več havbic, 9 municijskih voz in 7 strojnih pušk. Upleneje topove smo namerili proti Nemcem in pognali v beg nemški oklopni avtomobil.

Okoli Ohijana in dalje proti Fugu do zgornjega Njemena, vzhodno od železnice Lida — Molčadz se na celi fronti vrše trdovratni boji. Posebno ljut je bil boj pri vasi Subotniki na Gaviji, kjer se je sovražniku posrečilo priti na levi breg in južno-vzhodno od Molčadza, kjer smo sovražnika zavrtili z velikimi izgubami. Južno od trga Baranoviči so sovražnikovi prednji oddelki prišli do reke Mzšanke, desnega pritoka Ščare. Ob oginskem kanalu smo Nemce potolkli pri Logišinu, nakar so zbežali. Logišin je zopet naš. Težke izgube so imeli Nemci tudi pri Dubrowi in Mokrajci vzhodno od Logišina. Južno od Pripleta smo vrgli sovražnika iz vasi Gorynice in Omyt in jih pregnali od reke Wieselucha.

Popoln uspeh smo imeli pri Lucku. Ko smo v noči na 23. september napadli in vzeli sovražne postojanke pri vasi Lipowicz in Niebožka severno od Lucka, so naše čete po površnem štetju zajele 80 častnikov in 1000 mož, nekaj strojnih pušk, kuhinj in telefonov. Proti jutru 23. septembra je bil Luck zopet v naših rokah. Na večer so naše čete vzele obmostje Krasno pri Lucku, južozahodno od mesta so naše čete po tretjem junaškem napadu vzele vasi Podhajec Kruysy in so z bajonetom pobile mnogo Madjarov. V bojih za prehode čez Stiro, nekoliko višje od imenovanih vasi, smo zajeli okoli 1000 mož. Od Počajeva sem je sovražnik napravil protinapade in je potisnil naše čete nekoliko nazaj. Pri vasi Bieniawa in južnovzhodno od Trembowle smo potisnili sovražnika še bolj proti zahodu.

RUSKO PROTIPRODIRANJE.

Vojni poročevalci izvajajo: Rusko vojno vodstvo je podvzelo tri protiofenzive, da vzravna poraz svoje armade. Prvi njih sunek med Seretom in Strypu ni bil kljub velikim zastavljenim silam tako silen, da bi mogel zadržati zvezne čete ob Strypi. Drugi sunek je oslabil 25. t. m. ob Styru in ob Ikvi. Niti ob Seretu in tudi tu niso njih napadi vztrajali pred našimi četami. Če so napadli, da dosežejo moralne uspehe, svojega namena niso dosegli. Tudi o tretjem ruskem sunku ob teku Goryna se zdaj že lahko sodi. Zdi se, da je šlo sovražniku za našo bojno črto od južnega brega Ikve do približno Zalošč. Na ta prostor so se kupičili zadnje dni napadi, tu so nastopali z ojačenji in s strelivom, da bi sunili od tu proti severu. Posrečilo se jim je 24. t. mes., da so južno od Novega Aleksinjca vdrlili v tri popolnoma nekrute strelske

jarke, a komaj 24 ur pozneje so bili vrženi in sicer dlje od točke, kjer so bili pričeli napadati. Ivanovim načrtom je bil zadan smrten sunek v gozdnem prostoru na cestah, ki vodijo iz Novega Aleksinjca v Gontova in v kraj Podliski. Tu so se nahajale naše zasilne ovire, ki so krile Zalošče, ki so bile po brezumnem artiljerijskem ognju brez dvoma zelo poškodovane.

Skozi nastale vrzeli so nameravali prodreti. Poizkus se je končal tako, da so bile užete vse čete, ki so prodirale; napadi dalje severno od Aleksinjca od zjutraj do pozno popoldne so pa bili desetkrat odločilno odbiti. Izjalovljene ruske nade ob Seretu, ob Styru, ob Ikvi in 25. t. m. v gorynskem obmejnem ozemlju zaključujejo boje v minulom tednu.

BOJI PRI ZALEŠČIKIH.

Črnovice. Severno in severovzhodno od Zaleščikov se bijejo ljuti boji. V petek popoldne se je pričel močan artiljerijski boj. Po ljutih bojih se je posrečilo našim, da so iztrgali Rusom več postojank in jih prisilili, da so morali umakniti svoje sile. Na prostoru vedno pridobivamo. Rusi so zbrali tu močne čerkeske čete.

VOJNI POLOŽAJ NA VZHODU.

Curih. »Tagesanzeiger« poroča o vojnem položaju. Vsi ljuti napadi severne ruske armade niso nikjer občutno potisnili nemške črte nazaj. Ljuti sunek množic južno od Dvinska je tudi ostal brezuspešen, ker Rusi zdaj sami poročajo o novih bojih, ki se bijejo že 30 km za prejšnjo bojno črto.

MINSK IZPRAZNJEN.

Kodanj. »Rusko Slovo« poroča: Minsk je skoraj popolnoma izpraznjen. Mesto je med 90.000 prebivalci zapustilo 45.000 ljudi. Vse važne tvornice in zavode so premestili v Vitebsk in Mohilev.

IZPRAZNJEVANJE RIGE.

Stockholm. Načelnik rigaške izpraznjevalne komisije je ukazal, da morajo vse tvornice in skladišča v treh dneh izročiti svoje stroje, elektrarna je ustavljena, vse tvornice počivajo. Vsak čas se pričakuje, da izpraznjevalna komisija odpotuje. Rusko vojno vodstvo je ukazalo, da morajo iz izpraznjenih ozemelj odpeljati tudi kosti svetnikov.

RAZNO IZ RUSIJE.

Moskva, 27. septembra. (Kor. urad.) »Rusko Slovo« poroča iz Kijeva: Na vseučilišču ne bodo več sprejemali judov; izvzeta je medicinska fakulteta. Knjižnice so prepeljali v Saratov. — V okrožju Berdiov so prebivalstvo pomirili in mu naznanili, da v slučaju izpraznitve ne bodo več uničevali imetja in da bo prebivalstvo lahko ostalo na svojem mestu. — V guberniji Poltava so proglasili vojno stanje. — V Dornpatu je nastalo veliko pomanjkanje živil, lesa in petroleja, tako da je mesto v temi. Vseučilišče bodo premestili v Moskvo.

GENERAL RENNENKAMPF GUBERNATOR V PETROGRADU.

Berlin. Iz Londona se poroča, da je imenovan general Rennenkampf za gubernatorja v Petrogradu. Rennenkampf se je nahajal zadnje mesece na kavkaški bojni črti.

PROTI KONGRESU ZEMSTEV.

Petrograd, 27. septembra. (Kor. ur.) »Rječ« piše: Časopisje desnice najstrožje obsoja kongres zemstev in zahteva, da se zaključí.

RUSKA VLADA RAZPUŠČA ZEMSTVA.

Berlin. Listi poročajo iz Petrograda: Vlada je radi političnih izjav razpustila že sedem zemstev, med njimi tudi zemstvi v Nišnem Novgorodu in v Permu. Postavnih zastopstev zdaj ni skoraj v vseh severnih gubernijah.

DOSMRTNE KAZNI ZA STAVKUJOČE DELAVCE.

Berlin. Petrograjsko vojaško poveljstvo je razglasilo, da bodo v dosmrtno ječo obsojeni vsi, ki bi stavkali. Ker je delavstvo zato zelo razbujeno, stražijo tvornice močni kozaški oddelki.

NOVA ALKOHOLNA PREPOVED V ODESI.

Genf. »Utro Roski« poroča: V Odesi so odkrili 250 tajnih žganjetočev. Generalni gubernator je izdal nov odlok, ki najstrožje prepoveduje žganjetoče.

VOJNO RAPOLOŽENJE NA ŠVEDSKEM.

Kodanj, 27. septembra. Norveško vladno glasilo »Dagebladet« objavlja o razpoloženju na Švedskem članek, ki je vzbudil splošno pozornost. »Dagebladet« izjavlja, da protirusko razpoloženje na Švedskem trajno narašča in je postalo že tako močno, da se more resno računati z aktivnim nastopom Švedske.

Intervencionisti imajo že večino in kažejo se znaki, da bodo potegnili za seboj švedsko ljudstvo. Norveška je

pa nasprotno trdno odločena do konca ohraniti svojo nevtralnost.

ZITA IZ SIBIRIJE NE MOREJO SPRAVITI NA RUSKI TRG.

Petrograd, 27. septembra. »Novoe Vremja« poroča: V Sibiriji leži 500 milijonov pudov žita, katero na noben način ne morejo spraviti na ruski trg, ker so vodne ceste že preobložene in zamrznjene. Edina železnica služi izključno vojaškim namenom. Značilno za položaj je, da stane pud ovsu v Sibiriji 5 kopejk, v Petrogradu ga pa ni dobiti niti za 3 rublje.

Vojska z Italijo.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 27. septembra. Uradno se razglša:

Položaj je neizpremenjen. Poizkusi sovražnika, da bi se približal naši postojanki na Monte Piano, so bili odbiti. Na severnem robu Dobrovske planote se je zlomil ob naših ovirah protinapad oddelka bersaljerov.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

Vesti z italijanskega bojišča.

Profesor Lovrić poroča »Našemu Jedinstvu« dne 17. septembra:

Ponoči 11. septembra se je napotil naš oklopni vlak proti dolini Soče in se približal vzhodnemu vходу v predor. S posebno napetostjo smo pričakovali uspeh tega nevarnega podjetja. Ko so Italijani spali, se je začel nenadoma iz oklopnega vlaka vsipati strašen ogenj proti tunelu; temu ognju so se pridružile tudi ostale naše baterije in strojne puške, izmed katerih je zlasti pustošila ona naših junaških Dalmatincev. Z božjo pomočjo je bil uspeh tu. Ob 6. uri zjutraj se je vrnil junaški poveljnik oklopnega vlaka, nadporočnik Sch., s svojim moralnim vozom in nam pripeljal 10 ujetnikov, 22 pušk, strojno puško, raznega vojnega materiala in drugega plena.

Istega dne krog poldne so navalili Italijani na K. Njihov napad se je razbil v strašnem našem ognju. Ob tej priliki so se alpinisti prostovoljno udali. (Ej, začeli so! A kaj bo, ko postane hladnejše?)

13. t. m. je sovražna artiljerija cel dan z vročim jeklom posipala prostor krog V. No, tudi naš Sekulić ni miroval: Slavno je prisilil k molku tri laške baterije! Zjutraj istega dne je naša artiljerija porušila večino sovražnega okopa pri P. Italijani so pobegnili. Pustili so 200 mrtvih in ranjenih.

Prav ta dan je strašen, neprestan sovražni topniški ogenj pripravljaj ljut napad na T. in Sv. L. Sovražnik je v resnici štirikrat besno navalil na naše postojanke, pa se vsakokrat z razbito in krvavo glavno vrnil, odkoder je bil prišel.

Pred našo fronto leži več sto mrtvih Italijanov. To je najbrže nagnilo 30 alpincev, da so se nam po tej krvavi bitki prostovoljno udali.

Od 13. septembra do danes vlada pritičen mir. Zdravstvujte!

Trije mladi junaki.

Ob priliki obstreljevanja Trbiža so se odlikovali tudi trije koroški prostovoljni

strelci. So to beljaški gimnazijci, ki so bili zaposleni pri telefonski službi in so kljub padajočim italijanskim granatam svojo službo z največjim mirom in natančnostjo vršili dalje. Eden izmed njih je bil malo prej izmenjan in je imel prosto. Takoj ko se je pričelo obstreljevanje, se je prostovoljno oglašil za službo. Vsi trije so predlagani za odlikovanje.

85.000 laških železničarjev grozi s stavko.

Lugano. »Tagesanzeiger« poroča iz Turina: Stavkati je sklenilo 85.000 nastavljenecv laških državnih železnic, če jim do 5. oktobra ne izboljšajo plač za 20 odstotkov.

Vojvoda Abruški pri Salandri.

Rim, 27. septembra. (Kor. ur.) Vojvoda Abruški je došel v Rim, da se bo posvetoval z ministrskim predsednikom Salandrom.

Odstop laškega mornariškega ministra.

Lugano. Odstopivši laški mornariški minister Vidale je prevzel ministrstvo septembra leta 1914 kot po činu najstarejši podadmiral. Radi svoje omahljivosti ni poleg načelnika admiralnega štaba Thaona veliko pomenil. Odstopil ni le radi slabega zdravja, marveč tudi zato, ker so Lahi vedno bolj nezadovoljni radi nedelavnosti in radi neuspehov mornarice. Ker se Vidale tudi ni strinjal s Salandrom o nalogah mornarice na Orientu, je bila potrebna izprememba. Iz podobnih razlogov je omajano tudi stališče sivolasega trgovskega in poljedelskega ministra.

Kolera v Italiji.

Curih. Strogo nadzorstvo glede na kolero so pričeli dne 26. t. m. izvajati na cestah, ki vodijo iz Italije in na kolodvoru Chiasso. Švicarski vojaški zdravniki preiskujejo vse iz Italije došle popotnike.

Neurje v Italiji.

Rim, 27. septembra. (Kor. ur.) Opuščenja, katera je povzročilo neurje v Rapallo, so zelo velika. Veliko javnih in zasebnih poslopij ter kmečkih posestev je uničenih. 17 oseb je mrtvih. Brez strehe je več tisoč oseb.

Italija namerava v Tripolisu nastopiti.

Lugano. Iz Rima se poroča: Transporti čet v Tripolis so končani. Pristanišče v Brindisi je zopet odprto italijanski trgovinski plovbi. Rimski listi pričakujejo prodiranje proti vstašem iz mesta Tripolis.

Angleško-francoska ofenziva ustavljena.

Nemško uradno poročilo.

Berlin, 27. septembra. Wolff poroča iz velikega glavnega stana:

Na obrežju je bilo mirno. Le posamezne strele so brezuspešno izstrelile zelo oddaljene ladje na okoliško Middelkerke. V odseku Ypern sovražnik ni obnovil svojih napadov. Južnozahodno od Lille so protinapadi ustavili veliko sovražno prodiranje. Zlomili so se ljuti sovražni osamljeni napadi severno in južno od Loosa z najmočnejšo izgubo za Angleže. Tudi v pokrajini pri Souchezu in ob obeh straneh Arrasa so bili krvavo odbiti vsi napadi. Število ujetnikov se je povišalo na 25 častnikov in na 2600 mož, plen strojnih na 14. Francosko prodiranje med Reimsom in Argoni ni prav nič napredovalo. Vsi napadi sovražnika, ki je osobito ljuto napadal ob cesti Sommes — Pysuippes, kakor tudi severno od Beau Sejour Ferine, Masiges in vzhodno od Aisne, so se izjalovili z najtežjimi izgubami zanj. Število ujetnikov se je povišalo tu nad 40 častnikov in 3900 mož.

Tri sovražna letala, med njimi veliko francosko bojno letalo, so bila večeraj z zračnim bojem severovzhodno od Yperna, južnovzhodno od Lilleja in v Champagni, dalje 2 sovražni letali z ognjem artiljerije in pušk južnovzhodno od Lilleja in v Champagni, vržena na tla. Sovražni letalci so metali bombe v mesto Peronne, kjer ste bili ubiti dve ženski in dva otroka, deset prebivalcev pa je bilo nevarno ranjenih.

Najvišje vojno vodstvo.

Angleško vojno poročilo.

London, 27. septembra. (Kor. ur.) Reuter poroča: Maršal Frech poroča v nedeljo: Ljut boj se je bil do danes na ozemlju, ki smo je osvojili večeraj. Sovražnik je

meni svojo postojanko. Pustolovsko prodiranje v Rusijo najbrže ustavi.

Boji na zahodni bojni črti.

Amsterdam. Nizozemski listi dobivajo nekaj dni veliko poročil z raznih strani o velikem gibanju na flanderski bojni črti. Neprestano se čuje gromenje topov in letalci pomnožujejo svoje delovanje.

Obiski na francoski bojni črti.

Bazelj. »Baseler Nachrichten« poročajo: V zadnjih dneh so obiskale visoke osebe, poveljujoči generali, senatorji in resortni načelniki francosko bojno črto v Alzaciji in pri Belfortu. Poincare je zadnje dni tudi večkrat obiskal čete na južnozahodni bojni črti in je podelil nekaterim polkom zastave.

Žrtve zračnih napadov v Stuttgartu.

Stuttgart. Število žrtev v Stuttgartu povodom zračnega napada se je pomnožilo od štirih na sedem oseb.

Kaj bo na Balkanu?

Pred prelomom diplomatskih odnošajev med Bolgarijo in Srbijo.

Sofija, 27. septembra. Kakor poročajo bolgarski listi, je izjavil srbski poslanik Šolakantović ministrskemu predsedniku Radoslavovu, da se poda vsled bolehnosti na dopust. Radoslavov je izjavil, da je podelil dopust bolgarskim konzulom v Makedoniji. Tudi grški poslanik Naum je prišel k Radoslavovu, da se informira o bolgarski mobilizaciji. Nadalje je izjavil grški poslanik, da je Grčija sklenila, da najodločnejše prepreči vsak prehod tujih čet skozi svoje ozemlje.

50.000 Srbov koraka proti bolgarski meji.

Budimpešta. »Az Est« poroča iz Bukarešta: Poročevalec lista »Sina« piše iz Turn Severina: Dne 23. septembra je odkorakala 50.000 mož močna srbska armada proti bolgarski meji. Večina Belgrajčanov je zbežalo v Niš ali še bolj globoko v notranjo Srbijo.

Vojaški načrti entente na Balkanu. Srbiji na pomoč.

Lugano, 26. septembra. (Kor. urad.) Danes se ima vršiti v Rimu ministrski svet, ki bo zavzel stališče k položaju na Balkanu. »Giornale de Italia«, »Messaggero«, »Idea Nazionale«, »Secolo« in »Corriere della Sera« soglasno zahtevajo, da ententa sedaj, ko je njena diplomatska in moralna vztrajnost na Balkanu odpovedala, brez odloga stori velike vojaške napore. »Secolo« bi rad razširil mnenje, da je taka armada in mornarica že pripravljena, ne pove pa ali je ta armada laška, angleška ali francoska.

»Stampa« piše, da se Bolgariji ne more dati vsega in to bi bilo najbrže tudi prepozno. Ententini diplomati so zato sklenili najprvo dognati, kakšno bo stališče Grške in Rumunije, ki so sicer mobilizirale; pa kakšno vrednost ima mobilizacija. Večje važnosti bi bilo, če bi nastopili, kar zahteva od entente tudi rumunski general Crainiceanu. Srbijo se da rešiti samo z izkrcanjem v Solunu.

»Minerva« poroča iz gotovega vira, da so se zadnji četrtek v Mudrosu vkrcale angleške in francoske čete in da so jih prepeljali v luko Catherina pri Solunu. Čete so namenjene v Srbijo.

»Slavjanska zveza« in Bolgarija.

Pariz, 26. septembra. Petrograjski dopisnik »Tempa« poroča, da je »Slavjanska zveza« poslala Sazonovu brzojavko, v kateri pravi, da naj od Bolgarije zahteva takojšnjo privolitev v ententine predloge in nedvoumno izjavo o bodoči bolgarski politiki. Zveza izjavlja, da mora Rusija črnomorsko brodoge poslata v turško-bolgarsko mejno ozemlje in zasesti te kraje, če Sofija do stavljenega roka ne ugodno petrograjskim zahtevam. S posebno adresno naj se pozove bolgarsko ljudstvo, da z ljudskim glasovanjem izjavi, ali je za ali proti ententi.

Slovanski odbor v Moskvi je z brzojavko izrazil kralju Ferdinandu bolestno razočaranje Rusije radi bolgarskih dogodkov.

Nova nota Bolgariji.

Bukarešt, 27. septembra. »Adeverul« javlja iz Sofije, da so ententini zastopniki v četrtek izročili nove predloge in upajo, da bo na temelju teh predlogov Bolgarska ostala še nevtralna in začela nova pogajanja. V noti ji ponujajo takojšnje zasedenje sporne Makedonije. Ne vemo koliko je resnice na tej vesti, kakor tudi ne na vesti »Kölnische Ztg.«, da so ententini poslaniki v Sofiji že odpoklicani. Angleški poslanik je baje že odpotoval.

Odgovor Bolgarije na ententine ponudbe. Sofija, 27. septembra. Kakor sodijo poučeni krogi, bo odgovor bolgarske vlade na zadnje ententine ponudbe izostal, mesto odgovora bodo nastopili dogodki.

Znatno zvišanje indirektnih davkov v Franciji.

Genf. Finančni minister je v francoski zbornici naznanil, da računa s 30- do 40-odstotnim povišanjem neposrednih davkov, ki se morajo radi vojske povišati.

Nagrade uničevalcem sovražnih letal.

Berlin. Izšel je cesarski odlok, ki velja za nazaj od izbruha vojske dalje in ki določa, naj se izplača nagrada 750 mark vsakemu, ki sestrelji kako sovražno letalo ali ki v boju prisili sovražno letalo, da se mora udati Nemcem ali zaveznikom Nemcev.

Angleška vladna vojna komisija.

London. (K. u.) »Daily Chronicle« poroča: Asquith je sestavil posebno komisijo, ki bo vodila in bo odgovorna za vse vojne zadeve. Novi komisiji bodo pripadali Asquith, lord Kitchener, Lloyd George, Balfour, Lansdowne, Bonar Law in Churchill.

Pašićeva izjava.

Genf, 27. septembra. »Petit Parisien« javlja, da je ministrski predsednik Pašić izjavil: »Srbija izpolnjuje svoje dolžnosti napram svojim zaveznikom s svojimi junaškimi deli in pa s svojimi požrtvovalnimi ponudbami Bolgariji, da bi jo pridobila za balkansko zvezo. Če bo Bolgarija to storila, je veliko vprašanje.« Glede srbske vojske je Pašić izjavil: »Za zasnovano vojsko severnega sovražnika proti Srbiji je treba najmanj 450.000 mož. Odkod naj pa Nemci vzamejo tako veliko armado?«

Kralj Peter naj odstopi.

Sofija, 25. septembra. Iz Niša javljajo, da se po mestu trdovratno vzdržuje govorica, da hoče srbska vojaška stranka kralja Petra prisiliti, da se odpove. Pašić se ustavlja ker bi odstop v sedanjem trenutku imel skrajno škodljive posledice.

Prekinjen železniški promet med Srbijo in Bolgarijo.

Sofija, 27. septembra. Večeraj se je prekinil železniški promet med Srbijo in Bolgarijo. V Sofijo je došlo veliko srbskih beguncev in dezertarjev.

Pred važnimi odločitvami.

Frankobrod. »Frankfurter Ztg.« poroča iz Carigrada: Iz Aten se zanesljivo poroča, da je Grška mobilizirala le iz previdnosti, a Venizelosova politika je le skrajno nezanesljiva. Diplomacija sporazuma nastopa s polnim parom, da bi ubila grškemu narodu, kako strašna da bi bila velika Bolgarija. Krova in večina grškega generalnega štaba je pa mirna. Anglija in Francija delata na to, da bi pridobili Solun za središče svojih operacij.

Curih. Iz Aten se poroča: Na kraljevo povelje ostane Gunaris v Atenah, da se udeležuje še nadaljnjih posvetovanj kot voditelj najmočnejše stranke parlamenta.

Atene. Z uradne strani se poroča: Železniški promet v Bolgariji je ustavljen. Vse pričakuje, da se balkansko vprašanje reši s silo. O stališču Grške si mnenja nasprotujejo. Sodí se pa le, da zmajajo pristajati nevtralne politike in da bo moral odstopiti Venizelos, ki zastopa nasprotno mnenje. Trdi se celo, da namerava Venizelos še prej nastopiti, predno se pojestri vprašanje o nevtralnosti.

Bukarešt. »Seara« napoveduje, da se sestane Venizelos in Pašić.

Lahi in Bolgarija.

Lugano. Rimsko časopisje ne veruje pomirjevalni izjavi Bolgarije glede na njeno mobilizacijo in sodijo, da Bolgarija želi pridobiti le na času. V Rimu trde, da pritiškajo panslavisti na Sazonova, naj stavi Bolgariji ultimati.

Bolgarski konzuli že zapustili osko Makedonijo.

Berlin. »Tageszeitung« poroča: Bolgarski konzuli so že odpotovali iz srbske Makedonije.

Najmlajši bolgarski poročniki.

Sofija. Prebrani so zadnji letniki vojaških šol, gojenci so imenovani za poročnike in so jih pridelili njih polkom. Car Ferdinand je eno prebiranje sam izvedel.

V Sofiji o grški mobilizaciji hladno sodijo.

Sofija. Mobilizacija na Grškem tu ni vzemirila. Grška je, tako sodijo, mobilizirala iz previdnosti. Drugega ne bo storila, ko se prepriča, da Bolgarija ni sovražna Grški in da se hoče z njo odkrito sporazumeti. Venizelosu se ne bo posrečilo, da zmede položaj tako, da bi mogel udeležiti svojo pustolovsko politiko, ker drugi vplivni činitelji niso zavzeti za vojsko Grške tujim velešilam v korist. Samoumljivo je, da bo storil četverospozorazum vse, da z Venizelosovo pomočjo izvabi Grško na vojsko proti Nemčiji, Avstriji in Turčiji. Dne 27. 1.

m. so napovedali ob 5. uri popoldne obisk Radoslavovu angleški in ruski poslanik. Razširiti namerava vsak baje svoje prejšnje predloge. Laški in ruski poslanik se pripravljata, da odpotujeta, angleški in francoski poslanik pa nameravata ostati dlje v Sofiji, kakor njuna tovariša.

Bolgarsko mnenje o grških interesih.

Sofija, 27. septembra. V poučenih bolgarskih krogih prevladuje mnenje, da bo Grška ostala pri svoji oboroženi nevtralnosti, kajti tudi brez nastopa more pridobiti ves Epir in južno Albanijo in razun Kavale obdržati vse svoje današnje ozemlje in navrh se Dževdželi in Doiran kot odškodnino. Ni v grškem interesu, da pomore Rusiji v Carigrad in Italiji na Balkan. Posebno bi Italija na Balkanu bila za Grško katastrofalnega pomena, ker če se vgnezditi kaka velesila, Balkan ne bo več last Balkancev. Kakor druge balkanske države ima tudi Grška cilj, priti do Adrije.

Bolgarija in Grška.

Grške obmejne straže so se umaknile.

Sofija, 26. septembra. Grška vlada je izjavila bolgarski, da je ukazala obmejnimi stražam, da se umaknejo v notranjost dežele in se tako preperečijo spori na meji.

»Berliner Tageblatt« poroča dne 27. septembra iz Sofije, da je na zahtevo grškega generalnega štaba Venizelos v Sofiji predlagal, da se na obeh straneh bolgarsko-grške meje določi 2500 m širok nevtralen pas, da se prepereči spore. Bolgarija je takoj ugodila.

Nadalje poroča isti list, da se more doognati, da merodajni bolgarski krogi popolnoma umevajo svoječasno zahtevo grškega generalnega štaba, da Dojran in Dževdželi ne smeta postati bolgarska. Iz Radoslavove izjave sklepajo, da Bolgarija ne misli spraviti na dan vprašanja grške Macedonije.

Grška.

Atene, 26. septembra. V včerajšnjem ministrskem svetu je Venizelos naznanil, da je Grška odredila mobilizacijo kot varnostno in obrambno odredbo. To pa ne pomenja vojne napovedi ali pa, da se hoče pridružiti eni ali drugi skupini sil in tako poseči v svetovno vojsko. Reuter poroča 27. septembra. Po razgovoru s kraljem je Venizelos 25. septembra sprejel francoskega, angleškega in ruskega poslanika. Razgovoru kralja in Venizelosa pripisujejo izredno važnost.

Oblegovalno stanje v grški Macedoniji.

»Berliner Tageblatt« javlja dne 26. septembra iz Milana:

Iz Aten poroča časopisje, da je zbornica v sredo pritrdila proglasitvi oblegovalnega stanja v Macedoniji. Grške vojske oblasti so menda zasegle parnike in železnice in so prepovedale blagovni promet.

Grška kliče kapitane.

Lyon, 27. septembra. (Kor. ur.) »Nouveliste« poroča iz Marsilje: Kapitani angleških trgovskih ladij so dobili povelje, da se v najkrajšem času vrnejo na Grško, da bodo na razpolago vladi.

Avstrijska sodba o položaju na Balkanu.

»Frankfurter Ztg.« poroča z Dunaja: Diplomacija sodi o položaju na Balkanu s

potrebno previdnostjo, pa brez vsake tesnobe. Venizelos ni nesumljiv, da opravlja službo entente, ali kralj Konstantin je bil v težavnejših razmerah dovolj močan, da je trdno držal krmilo in on bo sedaj, ko sta vojni položaj in laške nasilnosti povzročile izpremembo javnega mišljenja, še lažje preprečil vse spletke, ne da bi pri tem prišel preveč navskriž z entento. Izjava, da so kralj, generalni štab in Venizelos edini, more pomeniti le to, da se je Venizelos podvrigel.

Poročila iz Rumunije povzročajo različne sodbe in dejstvo, da mora ostati kabinet Bratianu, dokazuje, kako malo se more računati z izpremembo sistema. Vojaški položaj je za nastop Rumunije manj ugoden kot prej in bo po eventualnem spopadu med Srbijo in Bolgarijo postal še neugodnejši, ker od Rusije ni pričakovati pomoči, Bolgarija in Turčija sta pa dovolj močni da ogrožata Rumunijo za hrbtom.

Kaj bo storila Rumunija.

»Kölnische Zeitung« poroča z dne 25. septembra iz Bukarešta:

Kot mnenje resnih mož se more navesti, da prevladuje naziranje, da ni povoda za izpremembo rumunske politike. V tej zvezi se opozarja tudi na vest nekega tukajšnjega lista o izjavi bolgarskega kralja, ki se sicer ne da preiskati glede na njeno pristnost, pač pa resnica v nji govori zanj. Bolgarski kralj je poudarjal, da hočeta osrednji sili z napadom na Srbijo osvoboditi Donavo. Hoče se okrožiti Rumunijo, ki bi celo dobila novo pot za izvoz svojega žita. Rumunski politični krogi sicer spoznavajo uspeh, ki tiči v tem napadu na Srbijo za Rumunijo, pa pravijo, da je bila rumunski politiki že dana prilika pokazati njeno naziranje v srbskem vprašanju, ki se s tem prav nič ne izpremeni, da mu v sosedu vzraste nov nasprotnik. Za Rumunijo je političnega pomena predvsem vprašanje, koliko zemlje dobi Rumunija. V tem vprašanju bo Rumunija tudi imela svojo besedo.

Prekinjen telefonski promet med Bolgarijo in Rumunijo.

Bukarešt. Prekinjen je telefon med Bolgarijo in Rumunijo.

Izjava rumunskega kralja.

»Vossische Zeitung« poroča dne 26. septembra iz Lugana: Iz Rumunije ima »Corriere della Sera« to-le: Kakor javlja »Adeverul«, je rekel kralj, da pomenja avstrijsko-nemški nastop samo začasno zasedenje srbskega donavskega obrežja v svrhu svobodnega prometa s Turčijo in ni za Rumunijo nobenega razloga za nastop, kajti osrednji sili ne bi hoteli še bolj zamotati balkanskega položaja. Če bi ententa izkrcala čete, bo Rumunija ravnala po svojih interesih.

Rumunski opozicijonci pri kralju.

Bukarešt, 27. septembra. Kralj je sprejel v avdienci voditelje opozicije. Tudi Filipescu in Take Jonescu sta bila pri kralju.

General d' Amade potuje v Petrograd.

Bukarešt. General d' Amade, ki potuje v Petrograd, se je pripeljal 26. t. m. zvečer v Niš.

Proti Srbiji.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 27. septembra. Uradno se razglasa:

Nobenh posebnih dogodkov.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

OBSTRELJEVANJE BELGRADA.

Berlin. Iz Lugana se poroča: Italijansko časopisje poroča iz Kragujevca o značnih napadih zjutraj 23. septembra na Belgrad. Mesto je obstreljevalo več sovražnih letal pol ure. Škoda je bila povzročena le na blagu. Dalje trde laške brzojavke iz Niša, da nameravajo Srbi izpraviti Belgrad. Dosedanji poveljniki trdnjave Belgrad, ki je mesto kljub nasprotnemu povelju srbskega vrhovnega poveljstva branil, je bil odstavljen.

NA SRBSKEM BOJIŠČU.

Vojni poročevalci poročajo 25. t. m.: Po kratkih poročilih o dogodkih na južno-vzhodnem bojišču se sklepa, da se nahaja pod ognjem nemških in avstrijskih topov celo srbsko Gradište, prod Basjo od kota, ki ga tvori Drina. Daljava med mejo in našimi postojankami se lahko presodi po važnem dejstvu, ker je bil obstreljevan od dveh strani in je bil do zadnjega voza uničen včeraj nek srbski tren, ki je najbrže pripadal večjemu srbskemu oddelku, ki je korakal po cesti iz Belgrada v Slanec. Naša artiljerija je razkropila srbsko pehoto, ki je hitro korakala iz Topčiderja v ozemlje Vračar proti jugu in paralelno s Ciganjskim otokom proti severu. Kot pri Belgradu, ki ga tvori Sava in Donava, zato trajno ni sposoben operacijam Srbov.

bodo dovolili, da bi smele zasledovati roparje čez mejo.

INDIJANCI NAPADLI IN OROPALI ŽELEZNIŠKI VLAK.

London. (Kor. ur.) »Reuter« poroča iz New Yorka: Iz San Diega v Kaliforniji se brzojavlja: Jakuj Indijanci so v petek vrgli s tira pri Torresu v Mehiki nek železniški vlak. 80 žensk in otrok so zaprli v s senom naložen tovorni voz, ki so ga zažgali. Resili so le 20 popotnikov, ostali so zgoreli.

Na morju.

V SREDOZEMSKEM MORJU POTOP-LJENA LADJA.

London, 27. septembra. (K. u.) Angleški parnik »Cornubia« (1736 ton) je bil 9. t. m. v Sredozemskem morju torpediran in potopljen. Posadka 28 mož se je izkrcala v nekem španskem pristanišču.

STRAH PRED NEMSKIMI PODMORSKIMI ČOLNI.

Stockholm. Ker se pojavlja vedno več nemških podmorskih čolnov, so ustavili med ruskimi pristanišči v Botniškem in v Finskem morju ves promet z ladjami.

Ekspedicijo na Gallipoli nameravajo prekiniti.

Genf. »Temps« potrjuje posredno govorice, da se namerava prekiniti ekspedicija na Gallipoliju.

Vojno stanje v Indiji.

Hamburg. »Fremdenblatt« poroča: V Indiji se je razglasilo vojno stanje do 31. decembra.

Dnevne novice.

+ Opozarjajte ljudstvo na loterijo »Slovenske Straže«! Nujno prosimo vse, ki žele, da onim, katerim je loterija »Slovenske Straže« namenjena, pripravimo lepše dni, da takoj v svojem delokrogu na primeren način opozore ljudstvo na veliko loterijo »Slovenske Straže«. Obrčamo se s to prošnjo posebno na velečastite župne urade in na naša slavna županstva. Par priporočilnih besed z ozirom na blagi namen podjetja bi rodilo bogate sadove. Mnogo lahko store tudi veleč. gg. voditelji naših Marijinih družb, ki naj bi pomagale razširjati sreče med ljudstvo. Storiele bodo s tem plemenito delo za one, ki so se in se žrtvujejo za domovino. Vsak posameznik naj nujno pomaga, da bo uspeh loterije »Slovenske Straže« tako lep, kakor je lep njen namen. Žrebanje je nepreklicno že 26. oktobra!

+ Slavni hrvaški akad. slikar g. prof. Oton Iveković je danes počastil naše uredništvo s svojim obiskom. Gosp. profesor potuje na goriško fronto, kjer bo njegov umetniški kist ovekovečil slavna dejanja brata Slovenca in Hrvata. Z njim potuje najodličnejši hrvaški kipar g. prof. Franje G. prof. Franješ ravnokar modelira skupino, za katero mu je dalo snov »Slovenske« poročilo: hrvaški vojak nese iz vojnega meteža italijanskega zastavonošo in italijansko zastavo. Slavna predstavitev hrvaške upodabljače umetnosti spremlja na njuni poti želja vsega slovenskega naroda, da bi vsak njun korak po slovenski zemlji bil nov vir slave naše skupne hrvaške domovine! Vse Ljubljance bo gotovo razveselila vest, da je g. prof. Iveković obljubil, da bo svoje slike ob priliki razstavil tudi v Ljubljani.

— Podeljena je nanovo ustanovljena župnija Goče tamošnjemu kuratu č. gospodu Alojziju Kralju.

— Odlikovanja. Duhovniški zaslužni križec 2. vrste na belordecem traku je dobil vojaški kurat 26. dom. p. Josip Pinter. Najvišje pohvalno priznanje je dobil stotnik 27. dom. p. Franc Nejedlý, nadporočnik dom. železniške stražne polstotnije dr. Matej Senčar in črnovoj. nadporočnik dr. jur. Emil Gorišek, pri vojni bolnici št. 1/13. Srebrni zaslužni križec s krono na traku hrabrostne svetinje je dobil rač. podčastnik 4. dom. p. Gustav Petschnig, narednik 5. dom. p. Anton Pauletič. Srebrni zaslužni križec na traku hrabrostne svetinje v priznanje neustrašivega zadržanja pred sovražnikom je dobil sofer 45. dom. inf. četne divizije Ivan Peteln. Srebrno hrabrostno svetinjo 2. vrste je dobil infanterist 37. dom. p. Ocvirk Maks.

— Imenovanje. Za praporščaka je imenovan kadet 27. dom. p. Trdina Ivan.

+ Krščanski železničarji alpskih dežel so odposlali dne 19. t. m. številne zastopnike na Dunaj na ustanovni občni zbor »Državne zveze krščanskih avstrijskih železničarjev«, katerega so se udeležili tudi en državni in štirje deželni poslanci ter dva dunajska občinska svetnika. Župan dunajski, dr. Weisskirchner,

je poslal pismen pozdrav. Nova, strogo strokovna organizacija krščanskih železničarjev je sad nevzdržljivih razmer, ki so nastale pod sedanjim vodstvom v Prometni zvezi, ki je zašla v tabor Nemškega centra. Da krščansko-socialno misleči železničarji ne bi navsezadnje ostali brez strokovnega zavetišča, je bila ustanovitev nove organizacije čedalje bolj in bolj potrebna. Pozdravljamo torej odločno moški korak ustanoviteljev ter želimo novemu društvu obilo srečnih dni. Slovencem pa kličemo: Vzdrinite se tudi Vi in pristopajte »Jugoslovanski Stokovni Zvezi«.

+ Senior kneže rodbine Windischgraetz, knez Ernest Windischgraetz, je praznoval 27. t. m. svojo 88 letnico. Knez je najstarejši nemški knez in najstarejši vitez reda zlatega runa in bavorskega sv. Jurija reda.

— Padel je na južno-zapadnem bojišču dne 21. septembra t. l. zadet od sovražne krogle praporščak domobr. pešpolka Franc Fabijančič, doma z Bučke na Dolenjskem, po poklicu jurist. Vojni kurat Leop. Turšič nam o njem poroča: Kdorkoli je bližje z njim občeval, vsak ga je ljubil. Jaz sem ga spoznal šele v strelskih jarkih ob Dnjestru in od tedaj sva si bila prijatelja. Nič narejenega ni bilo na njem; priprost in odkrit je bil v besedi, priprost in odkrit v obnašanju in dejanju, brez fraz in samoljubja — pravi vojak. Ko sva poslednjikrat sedela skupaj v prijateljski družbi, mi je rekel: »Verjemite mi, da sem raje v bojni črti, kakor pa v gostilni pri belo pogrnjeni mizi; tam vem, komu služim, tu pa ne.« — To so besede vojaka-junaka. »Komu služim...« — Cesarju in domovini, je hotel reči. Za cesarja in domovino je trpel, se boril in umrl. Gorski orjaki domače zemlje čuvajo njegov grob na prijazni planinici. Z železnim korakom stopa vojna svojo pot, ne meneč se za življenje tega ali onega — a Francetu Fabijančiču bodi ohranjen zvest spomin v naših srcih. Naj v miru počiva v lepi domači zemlji! — V tem smislu sem mu vpriči častniškega zbora govoril v slovo zadnje besede.

— Umrl je v lvovski bolnici učitelj v Konjicah, Gustav Svetlin.

— Vojna oskrba. Pri nabiralnici darov v naturalijah vojnookrbnega urada v Ljubljani pri c. kr. deželni vladi je na razpolago še večja množina blokov à 25 komadov za »Ženski kronski zaklad« v prid ubogim vojnim invalidom.

— Razpošiljanje blagovnih vzorcev vojakom na bojnem polju je vsled odloka c. kr. trgovskega ministrstva z dne 25. t. m. št. 30.159/P—15, razširja na sledeče vojnepoštno urade: 12, 15, 19, 30, 33, 52, 57, 84, 111, 112, 127, 128, 137, 209, 501, 503 in 502.

— »Ilustrirani Glasnik« št. 5. ima naslednje slike: Moj dom je lep, moj rod krepak, za robstvo ni rojen junak... — Naše gorske čete na težavnih prehodih. — Otok Pelagruž v Dalmaciji. — Reka Marica kot nova meja med Bolgarsko in Turčijo. — Naš prestolonaslednik nadvojvoda Karel Franc Jožef pregleduje vojno mornarico. — K odgojenju ruske dume. — † Monsignor Anton Zupančič. — Padli junaki. — Slučaji v svetovni vojski. — Bolgarke v svoji narodni noši. — Rešilna priprava za podmorske čolne. — Bolgarski godec-kolednik v narodni noši v Draga-jevcu. — K naši mornarici.

— Umrla je v Metliki gospa Josipina Fleischmann, stara 68 let.

— Za oslepele vojake. Upravništvo »Ilustriranega Glasnika« v Ljubljani je izročilo deželnemu odboru znesek 100 K v sklad za ustanovitev zavoda za v vojni oslepele vojake. Naj bi mnogi sledili temu plemenitemu činu človekoljubja in domoljuba. — Prečastiti gosp. župnik pri sv. Jakobu v Ljubljani Janko Barle, je poslal deželnemu odboru znesek 10 K za ustanovitev zavoda za slepe. Bog plačaj!

— Slana. Mirna, 24. sept. Meščani se veselijo lepega vremena, a kmetje pa žalujemo, ker nam je slana pobrala vsq ajdo. Še za seme je ne bo, tako tožijo kmetje. Tudi grozdje v nizkih legah se bo osipalo vsled slane.

— Odbor Slov. šol. Matice je sklenil v svoji zadnji seji, da vzlic raznim težkočam tudi v tekočem društvenem letu ne bo prenehal z izdajanjem publikacij. Za društveno leto 1915 izidejo tri knjige in sicer: B e ž e k, Občno vzgojeslovje, sklepni spopič; S c h r e i n e r, Varstvena vzgoja in mladeniška zavetišča ter L e t o p i s. V zadnji knjigi namerava postaviti odbor Slov. šol. Matice časten spomenik vsem učiteljem-vojakom. V to svrhu prosimo ponovno vsa sl. šolska vodstva, da blagovolijo vpslati na naslov g. ravnatelja H. Schreinerja v Mariboru imena učiteljev, ki so šli v vojno, čas odhoda, njih lastnost, njih napredovanje, odlikovanje, ranjenje ali smrt. — Ker je tudi marsikdo izmed gg. poverjenikov moral v vojno, prosí od-

NEMŠKA ARTILJERIJA OB SRBSKI MEJI.

Lugano, 27. septembra. Srbski poslanik v Atenah Balavč je izjavil dopisniku »Corriere della Sera« o pojavu nemške artiljerije ob srbski meji: Izvedovalni poleti do 50 km daleč v sovražno ozemlje niso dognali nobenega večjega premikanja čet, tako da se zdi, da se ne bo izvršil nemški napad, marveč, da je nameravana samo demonstracija.

RUSKI VOJNI MATERIJAL ZA SRBIJO.

Budimpešta. Iz Turn Severina poročajo: Štirje veliki ruski parniki in 16 ladij-vlačilnic je v terek peljalo vojni materijal v srbsko pristanišče Prahovo.

Amerika.

ANGLEŠKO-NEMŠKA KONKURENCA V AMERIKI.

London, 25. septembra. (K. u.) »Morningpost« poroča: Nemške tvrdke v New Yorku in v drugih mestih nakupujejo bombaž, da zabranijo, da bi Angleži ne nakupili vsega bombaža.

BOJ OB MEHIKANSKO-SEVERNO-AMERIŠKI MEJI.

Washington, 26. septembra. (K. u.) General Funston poroča: Nek ameriški komaralist je bil ubit v boju z Mehikanci, ki so prekoračili mejo in ki so jih spremljale redne ameriške čete. Ameriške uradne kroge vznemirjajo praske, a izjavljajo, da taki dogodki politike Združenih držav ne bodo izpremenili. Ameriškim četam ne

bor gg. učitelje in učiteljice, naj prevzamejo prostovoljno pobiranje članarine po onih šolah, ki so jim najlažje dostopne. Nabiralne pole razposilja na zahtevo društveni tajnik g. Jakob Dimnik, mestni učitelj v Ljubljani.

— **Jurisdikcija vojaške duhovščine.** C. kr. ministrstvo za domobranstvo je odredilo, da so služeci domobranci, črnovojniki in orožniki, tudi če so v zavodih prostovoljne sanitetne oskrbe (brez vojaške duhovščine) v javnih in privatnih civilnih bolnicah, podrejeni vojaški duhovni jurisdikciji.

— **Premestil se je** preč. g. Anton Dolinar, župnik v pokoju iz Šinkovega turna v Zalog, župnije Cerklje, pošta Kamnik, kjer je prevzel dušno pastirstvo po umrlem preč. g. duh. svetniku Mih. Barbo.

Mornariški poklic in naša mladina. Po vojni se utegne naša trgovinska mornarica zelo dvigniti in povečati. Zato bo tudi veliko popraševanje po mornariških častnikih in kapitanih. Ker je mornariški poklic v gmotnem oziru zelo ugoden in tudi drugače odličn, bi bilo želeli, da bi se tudi slovenska mladina v večjem številu nego doslej posvečala temu stanu. Saj smo neposredni mejaši jadranskega ozemlja oziroma morja ter se moramo z vso ljubeznijo in polnim razumevanjem okleniti tega dragocenega naravnega daru dobrotne Starnika. Starše, ki imajo moško mladino, opozarjamo na vladno namero, da v Trstu ustanovi navtično šolo. Doslej se nahaja v Trstu c. kr. navtična akademija, na njej je med drugim uveden enoletni abiturientski tečaj.

— **Učitelj na mizarski strokovni šoli** v Kočevju je postal za dobo enega leta učitelj Karel Krobath.

— **Na c. kr. samost. n. sl. gimn. razredih v Celju** se bo začelo novo šolsko leto dne 2. oktobra. t. l. ob 8. uri dopoldne s slovesno službo božjo v cerkvi č. oo. kapucinov.

— **Vojaška odlikovanja.** Pri 30. črnovojniškem bataljonu-ki je povečini slovenski in znan iz bivanja v Gorici, je bilo odlikovanih lepo število naših fantov in mož. Izmed častnikov so bili odlikovani z zaslužnim križcem 3. razreda: Stotnik Ferd. Lazarus (Čeh), poveljnik trenja, in trije padli častniki: Spranjer (Štajerc), Kuhn in Klempeter (Štajerc). Signum laudis sta dobila: nadporočnik Ivan Pichler (Korošec) in okrožni zdravnik iz Vipave dr. Pavel Kranc. Bataljon se je odlikoval pri Sv. Martinu in na Doberdovski planoti.

— **Sedem smrtnih obsodb radi veleizdajskih dejanj.** Policijski urad v Moravskih Orlicah razglašja: Stavbni asistent Valentin Pesolda, tesar Tomaž Krejčí, učitelj Rihard Wagner, zasebna uradnika Ivan Walisek in Rihard Stoklasa, mestni zdravnik dr. Jožef Keller in mestni blagajnik Friderik Kuča iz Gaye so bili radi veleizdajskih dejanj obsojeni na smrt na vešala. Milostnim potom se je izpremenila kazen v 10 do 20 letno težko ječo.

— **Na koleri umrli slovenski dijak.** Korporal Roman Bende poroča, da je na južnem bojišču umrl za kolero enoletni prostovoljec Josip Toličić, doma iz Pivole pri Hočah.

— **Razpošiljanje blagovnih vzorcev vojakom na bojnem polju** je pod znanimi pogoji raztegnejo na sledeče vojnopostne urade: 27, 32, 38, 40, 42, 44, 47, 50, 63, 68, 70, 71, 72, 75, 87, 92, 104, 132, 139, 162, 173, 206, 351, 352, 353, 355 in 507.

— **Talijo za rešitev življenja** v znesku 52 K 50 v se je priznala delavcu južne železnice Ivanu Tomšič v Zalogu, ker je z lastno smrtno nevarnostjo rešil gotove smrti v Savi Antona Snaj iz Sp. Kašlja.

Kolo za enonoge je konstruirala nočimberška tovarna Herkules. Kolo ima samo en pedal, na drugi strani pa je naprava za pogon z roko. Za poškodovano nogo je napravljena posebna opora, kjer noga med vožnjo počiva. Po kratki vaji je mogoče s tem kolešom ravnotako voziti kakor z navadnim; tudi klanci ne delajo večjih težav.

— **Županstva, pozor!** C. kr. namestništvo za Primorsko je preklicalo l. 1881. v Sežani rojenega in tjejak pristojnega Franceta Valušnika, kateri je zapustil svojo ženo in otroke in se brezposelno potepa okoli ter pri raznih županstvih izvablja podpore na račun svoje domače občine. Županstva se opozarjajo, da, ako se še kje pojavi, z njim obravnavajo po vlačugarškem zakonu.

— **Prenagla vdova.** »Rumburger Tagblatt« piše: Soprog kovaškega mojstra v L. je bila prejela žalostno vest, da je njen mož v Karpatih padel. Vdovska žalost je bila zelo kratka in žena se je takoj v drugo poročila. Čez kaka dva meseca nato je pa prišla dopisnica prvega moža, ki naznanja, da je v ruskem ujetništvu. Drugi zakon je seveda neveljaven.

Primorske novice.

Oglasil se je iz ujetništva v Italiji preč. g. Anton Grbec, kurat v Mirniku na Goriškem. Njegov naslov je: Ostaggio, Firenze, Belvedere, Italia.

5000 slovenskih beguncev v Gmündu. Iz Gmünda poročajo: Semkaj je došlo do sedaj okoli 5000 slovenskih beguncev. Do sedaj imajo samo enega slovenskega duhovnika č. g. Cirila M. Vuga.

— **Odlikovanje.** Armadno poveljstvo jugozapadne fronte je podelilo orožniškemu stražmojstru in post. vodju Dragotinu Pahor pri delnem orož. poveljstvu št. 7 v Trstu srebrno hrabrostno svetinjo.

Nadporočnik Ples v ruskem ujetništvu. Pišejo nam: Z ozirom na poročilo v 192. številki »Slovenca« glede odlikovanja sinov g. M. Plesa iz Devina poročam, da je bil g. poročnik dr. Ivan Ples povišan v nadporočnika. Ravnokar pa je njegov oče prejel sledeče poročilo od poveljstva sinovega pešpolka: »Žal Vam moramo naznaniti, da je naš krasni tovariš nadporočnik dr. Ivan Ples od 10. septembra pogrešan. V tolažbo Vam bodi, da je bil nadporočnik Ples po izpovedbi soboriteljev ujet. Odličn kot častnik in tovariš gotovo živ! — Po nalogu polkovnega poveljstva: Böscher, stotnik.« Tako je sedaj že drugi član Plesove rodbine v ruskem ujetništvu.

Hrvaška šola na Moravskem. V Svitavi (Zwittau) na Moravskem se obdržava hrvaška šola za otroke beguncev. Te dni je došlo sporočilo, da je to šolo odobrilo c. kr. ministrstvo. Velike zasluge pri tem ima g. Jos. Svjetličić, učitelj iz Istre, ki vrlo in neumorno deluje med ondrotnimi hrvaškimi begunci. Ali bi se ne dalo tudi drugod izposlovati kaj enakega?

Aprovizacija Gorice. Kruha imamo dovolj, le bolj črn postaja. Občutno pomanjkanje pa vlada glede sladkorja, olja in petroleja. Tudi meso je redkokje na prodaj. Na to opozarjamo posebno naš aprovizacijski odsek: 1 liter olja stane 5 kron 80 vin.; a človek mora prebrskati vse ulice, da ga sploh dobi. Slanine ni, olje pa tako drago, da si ga more le malo kdo privoščiti. Prosimo v tem oziru nujne pomoči! Dnevi se krajšajo in v Gorici ni — petroleja. Hudomušneži nas tolažijo, da bomo hodili, kmalu ob 4. uri popoldne spat in si prihranimo na ta način še — večerjo.

Slučajev kolere ni bilo v Gorici že 14 dni. Vsa čast zdravstveni komisiji, ki dela neumorno, da prepreči vsako epidemijo.

Krasni dnevi v Gorici. Že dva tedna imamo v Gorici najkrasnejše dneve. Nehote nas zaboli pri vsej krasoti spomin, kako smo lani še brezskrbno hodili na čudovite sprehode v goriško okolico, posebno v Brda na kozarec rebule. Letos?! **Trgatev v goriški okolici** je končana. Letina je še precej dobra.

Dol na Goriškem. Goriški begunec nam piše: Dolina, ki se razteza od Devetakov do Bonetov se imenuje Dol. Po tej dolini vodi od Devetakov, ki štejejo samo 6 hiš, stara cesta do Bonetov, medtem ko vodi cesarska cesta, ki se križa s staro pri Devetakah, na Doberdob. Vasi ob stari cesti se vrste po temle redu: Devetaki, Vizintini, Paljki, Ferlet, Mikoli, Boneti. Boneti so na to stran zadnja vas goriškega političnega okraja. Vse navedne vasi spadajo pod občino Opatjeselo.

Umrli je dne 17. t. m. splošno znani Peter Križnič iz Bodreža pri Kanalu. Nahajal se je kot begunec na Lancovem pri Radovljici. Pogreb se je vršil dne 19. t. m.

Prekasno obvestilo. Iz Trsta nam pišejo: Elizabeto Jug iz Tolmina, na katere naslov je »Slovenec« z dne 23. septembra poročal, da so družine iz Libušne ostale doma in da se radi njih ni treba skrbeti, je 21. septembra zadela kap na ulici Torrente v Trstu. Prepečljali so jo v bolnišnico, kjer je pa kmalu izdihnila. Pokopana je bila 23. septembra. Zadnje tedne je vedno tožila, da ne ve, kaj se je zgodilo z njenimi domačini, dasi povsod za njimi povprašuje. Njen domači kraj so namreč zasedli Italijani. Morda ji je ravno žalost radi te neugodnosti prežgodaj pretrgala nit življenja.

Preskrba mesa v Trstu. Svoječas si je tržaška aprovizacijska komisija preskrbela precejšnjo količino prvovrstnega mesa, ki ga je dala konzervirati v ledenicah Avstro-Americe. Ker je začel sedaj v Trstu zelo primanjkovati klavne živine oziroma svežega mesa, se je komisija odločila, da bo dala del zmrznjenega mesa v razprodajo, in sicer se bo razprodajalo to meso tri dni v tednu: v torek, sredo in četrtek. Na ta način upajo, da se bo v mestni klavnici zopet zbralo zadostno število klavne živine. Komisija se tudi pogaja za uvoz danskega mesa. Kadar bo šila, bo pa spravila na trg drugi del svojega zmrznjenega mesa. Z njim bo pomagano pač samo premožnejšim slojem, ker je silno drago:

sprednji del 5 K 36 vin., zadnji del 5 K 92 vin. kilogram, oboje z 20- do 25odstotno priklado.

— **Umrli** je g. Janko Čotar, občinski tajnik v Škrbini in Gabrovici.

Na Paljevo so leteli v nedeljo teden sovražni izstrelki, baje je padlo okoli 600 granat, ki so povzročile ogenj. Požar je bil velik, zgorelo je več hiš.

Neenadne smrti je umrla v Trstu 65-letna posestnica Marija Može, Kjadin št. 5.

Od 1. oktobra l. l. do 11. t. m. rodbina Vukova iz Sovodenj ni vedela kje se nahaja sin cerkovnika Vuka Mirko Vuk, ki se je začetkom vojske bojeval v Galiciji. Sedaj je pa pisal iz ruskega ujetništva. V zadnjem pismu piše, da je pisal že 36 pisem, rodbina pa je prejela šele to zadnje nemško pisano pismo.

Prazna stanovanja in skladišča v Trstu. Glasom uradnih podatkov je bilo koncem julija v Trstu praznih 840 skladišč in 3779 stanovanj, v okolici (Škedenj, Rojan itd.) pa 119 skladišč in 1472 stanovanj, skupaj 959 skladišč in 5272 stanovanj

BESARABIJA.

»Viatza Romaneasca« priobčuje članek besarabskega Rumuna Aleksija Noura, v katerem je Besarabija čisto na kratko sledeče opisana:

Besarabija zavzema pet milijonov hektarjev najbolj rodovitnih njiv. Na obale ob rekah in morju odpada: 1000 km na Dnjestr, 650 na Prut, 20 na Donavo, a 100 na Črno morje. Prebivalstvo šteje 3 milijone duš, in sicer: 2.100.000 Rumunov, 300.000 Rusinov, 300.000 židov, samo 100.000 Rusov, 60.000 Bolgarov, 50.000 Nemcev, 40 tisoč drugih narodnosti. Mesta imajo prebivalcev: Chasinul 140.000, Akerman 60 tisoč, Bender 55.000, Ismailia 50.000, Balči 45.000, Soroca 30.000, Hotin 30.000, Orhej 25.000, Bolgrad 25.000, Chilia 15.000, Reni 15.000, a razen tega ima še 25 trgov s 4000 do 9000 prebivalcev. Samostani imajo 400 tisoč hektarov zemljišča, 1000 je veleposestnikov, katerih posestva merijo več kot 600 hektarov, a 2.700.000 hektarov je v kmečkih rokah. Sedanji državni dohodki, ki gredo vsi v rusko državno blagajno, iznašajo letno 250 milijonov frankov, a izdatki samo 130 milijonov, ter iznaša letni prebitok 120 milijonov frankov.

Ljubljanske novice.

Ij Pričetek šolskega leta 1915/16. Na mestni nemški deški ljudski šoli se prične šolsko leto v torek dne 5. oktobra 1915. Poučevalo se bo v prostorih nemške gimnazije v Bethovenovi ulici. Vpisovanje se vrši v soboto dne 2. oktobra 1915 od 8. do 12. ure dopoldne in od 2. do 4. ure popoldne. Vse natančnejše se poizve pri šolskem vodstvu.

Ij Umrli so v Ljubljani: Marija Mahkovec služkinja, 83 let. — Miroslav Tičar, sin knjigovodje, 4 mesece. — Franc Hainke, pešec. — Ivan Skubic, pešec. — Josip Matys, pešec. — Ivan Kimovec, posestnik, 68 let. — Marija Doberlet, hči strojnika, 21 mesecev. — Marija Šink, mestna uboga, 72 let. — Anton Hutter, pešec. — Karol Poppek, vojaški delavec. — Alojzija Žakelj, mizarjeva žena, 44 let. — Anton Pandru, sin kajzarja-hiralec, 29 let. — Marija Rossmannith, žena strojnika, 46 let. — Franc Šparovic, železniški naddelavec, 42 let.

Ij Krušne karte se od prihodnjega petka dne 1. oktobra t. l. pričnši za I V. komisijo ne bodo več oddajale v »Narodnem domu«, ampak v Gradšču u št. 2 pri tleh.

— **Umestne opazke.** Piše se nam: Po gostilnah lahko gostje večkrat opazijo, da gostilničarji oziroma njihovih uslužbenci ostanke pijač po kozarcih pospravljajo v steklenice, katere potem zopet gostom prodajajo. Taki ostanki so zdravju jako škodljivi in marsikatera oseba si je vsled zavživljanja istih svoje zdravje pokvarila in včasih tudi trajno uničila. Ako hočejo gostje nakloniti gostilničarju ali uslužbencem kako napitnino naj se ista daje, kakor običajno, v novcih, ne pa v ostankih pijače v svojih kozarcih, ker to je grda in bahata razvada. Po nekaterih pekarijah in gostilnah se še vedno prodaja odjemalcem in gostom pol pečen in nevžiten kruh, dasiravno se v obče dobiva dobra in nepokvarjena moka. Opozarjajo se dotične oblasti in organi, da se zanimajo za te nedostatke in brezvestne izkoriščajoče razvade in zasache osebe strogo kaznuje zlasti v sedanjih časih, ko občinstvo ogrožajo razne kužne bolezni. Umestno bi bilo tudi, da bi se gostom bahačem, kateri pijače v svojih kozarcih puščajo, naklonile primerne denarne globe.

Ij Mestni aprovizacijski odsek, kje si? Ljubljanski obrtnik nam piše: Dnevi se krajšajo in stanovanja nas malih obrtnikov so taka, da bi morali že ob štirih popoldne prižigati luči, da bi nam bilo mo-

goče delati. Toda kaj naj prižigamo? Elektrike ne napoljujejo hišni posestniki v naša stanovanja; električna luč je le za gospodo, da najde usta, kadar večerja. Za nas je dober petrolej, samo ko bi ga imeli. A petroleja ni. Mestni aprovizacijski odsek nam ponuja krompir, fižol, mast, a tudi to menda samo ponuja, kajti kakor se govori, tudi tega ni dobiti od mestnih prodajalk in prodajalcev, temveč odpravljajo kupce vedno le s tolažbo: prihodnji teden se bo dobilo. Pa recimo, da bi pričakali res oni prihodnji teden, ko bi se res vse to dobilo v mestnih prodajalnah, s čim naj pa kupujemo, ko zaradi pomanjkanja petroleja ne moremo delati in si za nakup teh stvari potrebnih novcev zaslužiti. V mirnih časih, ko je bilo še vsega dovolj po primernih cenah, truditi smo se morali po 12 do 15 ur na dan, da smo mogli preživljati sebe in družino; kako naj se preživljamo sedaj v teh dragih časih z delom, kar ga moremo izvršiti pri dnevni svetlobi v šestih urah? Povejte nam, gospodje mestnega aprovizacijskega odseka! — J. M., krojač.

Ij Navijanje cen. Doznali smo, da se v bufeje kolodvorske restavracije prodajajo navadna domača jabolka občinstvu in celo revnim vojakom komad po 30 vinarjev. Rečemo nič, vprašamo samo: Jeli pri letošnji dobri sadni letini to človeško?

Ij Nov modni salon v Ljubljani. G. Rezi Fabič je otvorila na Rimski cesti št. 6 modni salon za damske klobuke.

Ij Dr. Boris Zarnik, izredni profesor zoologije na univerzi v Würzburgu, je imenovan za rednega profesorja na ces. otomanski univerzi v Carigradu.

Ij Raport štacijskega poveljstva. Vsi oni častniki, praporščaki, kadeti, aspiranti in enako stoječi, ki se nahajajo radi boleznih na dopustu v Ljubljani ali okolici, in oni, ki so bili superarbitrirani in ne opravljajo službe, naj se 30. t. m. ob 9. uri dopoldne zanesljivo javijo v pisarni štacijskega poveljstva (Bavarski dvor, II. nadstropje). Kdor bi zaradi bolezni ne mogel priti, se mora opravičiti z vojaško zdravniškim izpričevalom.

Ij Pozor! Ona stranka, ki je včeraj ob pol. 10. uri dopoldne v lokalni, kjer na magistratu dobivajo krušnice, pomotoma vzela s seboj nov, svilnat dežnik, se prosi, da ga jutri prinese nazaj. Pripomni se, da so imena vseh, ki so se istočasno tam mudili vpisana v zaznamku za oddajo krušnic.

Za smeh in kratek čas.

Polentarjem — Iredehtarjem.*)

Iz sovraštva in rokava stresen spev zastopnikom »tritisočletne kulture«.

Če kdo preveč prijatelj gadje ljubi,

Naposled vendar laške ladje gubi.

Le toči, Lah! po njih zdaj mastne solze!

Naš slavni Haus te dalje slatno molze.

Če Laha naših strelav toča seče,

Poroča, da presilno Soča teče.

Če meč nad njim slovenski ročno miga,

»Ajuto!« Lah kot osel močno riga.

Annunzio pa, sam tepen prav po glavi,

Poraz v zmago laških glav popravi,

A mi, ne zmen' mo se za laške vike,

Ker bran'jo sini nas hrvaške Like.

Ko Avstrija vseh Lahov krog pobije,

Naj laško laž in podlost Bog pokrije!

Rudolf z L.

Ta času primerna pesem je spisana v takozvanih stresnih rimah (Schüttelreime). Za te rime je značilno, da prestavlja sledeča rima vedno začetne črke dveh ali treh zadnjih besed prve rime. N. pr.: Toča seče — Soča teče. Op. ured.

Nov spored

Kino „CENTRAL“

v deželnem gledališču

za danes torek, jutri sredo in za četrtek.

Mesto in vas.

Zanimiva vaška povest v 2 dejanjih, po Auerbadtovi noveli, katere dramatičacija je reportoirna igra dvornih gledališč.

Vojni demon.

Aktualna vojna drama v dveh dejanjih. — V igri demon v osebi maščevalne, brezvestne ženske povzroča pretresljive prizore.

Komična zaroka.

Veseloigra v dveh dejanjih.

Postanek cvetic.

Velezanimiva botanična študija.

Karlček gre na lov.

Komično.

Najnovije kinematografično vojno poročilo.

: Naročajte „Slovenca“ :

JABOLKA

lepa, obrana, prodajo se v gradu Lesno-brdo, pošta Vrhnika. 1954

Trgovski pomočnik

Specerijske stroke, dober detajlist, priden zanesljiv in trezen sprejme se takoj in pod ugodnimi pogoji trg. firma

J. Kušlan, Kranj (Gorenjsko).

Sprejme se takoj zanesljiv

hlapec

vojaščine prost, z dežele. Plača po dogovoru. Ivan Ogrin, Laverca pri Ljubljani.

Proda se par

konj (kobili)

3 1/2 leta stare, visoke 15 1/2, sive barve. Kje, pove uprava lista pod št. 1970, če se pošlje znamka za odgovor. 1970

OVČJO VOLNO

vseh vrst in vsako množino kupuje po najvišjih cenah
J. GROBELNIK, 1719
Ljubljana, Mestni trg šteV. 22.

Naznanilo.

Castitim damam in gospodičnam vlijudno naznanjam, da sem otvorila na
Rimski cesti 6 (pritl.)

MODNI SALON za damske klobuke.

V zalogi imam najmodernejshe klobuke za predstoječo sezono ter vse k tej stroki spadajoče potrebščine. — Sprejemam tudi vsakovrstna popravila. — Priporočam se cenjenim damam in gospodičnam za obilen obisk.

Rozi Fabčič

modistinja, Ljubljana, Rimska cesta 6. 1962

Maslo, kuhano in sveže, slanino, svinjsko mast naravno, suhe češplje, krompir in ev. druge jestvinske predmete

1966

ponudite

tvrdki

Vekoslav Plesničar, Trst.

Kupimo:

vsakovrstno govejo živino in prašiče za klanje.

Prodamo:

večjo množino plemenskih prascev.

Več se izve pri Vnovčevalnici za živino v Ljubljani, Dunajska cesta 29.

3 trgovski pomočniki

konfekcijske stroke se sprejmejo takoj proti dobri plači in samostojna

1951

Ponudbe: **1951 kontoaristinja.**
G. Bernatovič, Ljubljana, Mestni trg 5.

Za jesensko in zimsko dobo!

Največja zaloga izgotovljenih uniform, hlač, bluz, gumijevih plaščev, do najfinejše kakovosti, kakor tudi konfekcije za gospode in dame, ravnokar došla. Obleke za jesen in zimo, površniki, ranglani, mantilje, gambetta-otroške obleke.

Največja zaloga konfekcije za dame: jopice, paletoti, plašči, kostumi. Bluze, kot znano, po čudovito nizkih cenah. Ker sem kupil blago osebno še po starih cenah, mi je mogoče prodajati ceno. 1952

O. Bernatovič, Ljubljansko skladišče oblek, Mestni trg 5-6.

Slovenska trgovska šola v Ljubljani

1749

(Kongresni trg št. 2) s pravico javnosti.

Sprejemno naznanilo.

Dvorazredna trgovska šola za dečke.

V pripravljalni razred se sprejemajo učenci, ki so stari najmanj 13 let in so dovršili vsaj štiri razrede ljudske šole. — V I. trgovski letnik se pa sprejemajo učenci, ki so stari vsaj 14 let in ki napravijo posebno sprejemno skušnjo. Brez sprejemne skušnje se sprejemajo v I. letnik le učenci, ki so z vsaj zadostnim uspehom dovršili 4. razred kake srednje ali meščanske šole. — Odhodno izpričevalo šole upravičuje do dveletne aktivne vojaške službe in nadomešča triletno učno dobo v trgovini.

Dvorazredna trgovska šola za deklice.

V I. trgovski letnik za deklice se sprejemajo učenke, ki so stare najmanj 14 let in ki so dovršile ali 8. razred ljudske ali 3. razred meščanske ali 4. razred kake srednje šole. Pripravljalnega razreda na dekliskem oddelku ni.

Vpisovanje nanovo stopajočih se bo vršilo v petek 1. oktobra 1915 od 9. do 12. ure dopoldne. — Pri sprejemu imajo prednost sinovi in hčere trgovcev in obrtnikov.

K vpisu naj pridejo učenci, oziroma učenke v spremstvu staršev ali njih namestnikov ter naj prinesejo seboj krstni list, zadnje šolsko izpričevalo in 15 K vpisnine ter prispevka k učilom.

Učenci, oziroma učenke, ki vstopajo v II. letnik, in učenci pripravljalnega razreda, ki vstopajo v I. letnik, naj se zglasijo v soboto, 2. oktobra 1915, v ravnateljski pisarni ter naj prinesejo seboj prispevek za učila. — Ponavljalne skušnje se bodo vršile v petek, 1. okt. 1915, dopoldne ob 9. uri. — Sprejemne skušnje za I. letnik bodo v soboto, 2. okt. 1915, ob 8. uri zjutraj. — Redni pouk se prične v ponedeljek, 4. oktobra 1915.

Ljubljana, 1. sept. 1915.

Ravnateljstvo.

Županstvo Jesenice na Gorenjskem razpisuje mesto

pomožnega tajnika.

Sprejme se takoj, plača po dogovoru. 1933

Zmožen mora biti slovenskega in nemškega jezika v besedi in pisavi.

V najgloblji bolesti izpolnjujeta dr. Josip Kosler in Josip Kosler mlajši žalostno dolžnost ter naznanjata v svojem in v imenu vseh ostalih sorodnikov, da je Bog Vsemogočni po Svojem nedoumlem sklepu odklical k Sebi v boljše življenje njuno iskreno ljubljeno, nepozabno soprogo, oziroma mater, gospo

Antonijo Kosler roj. Schonta

damo Elizabetnega reda, prvo podpredsednico dežel. gospejnega pomožnega društva Rdečega križa na Kranjskem.

Preminula je Bogu vdana danes ob 1 1/2 uri popoldne po dolgem hiranju in večkratnem prejemu sv. zakramentov za umirajočo.

Zemski ostanki se v ponedeljek, dne 27. t. m. ob 1/2 5 uri popoldne v hiši žalosti Šelenburgova ulica št. 3 svečano blagoslove, prepeljejo nato na pokopališče k Sv. Krištofu ter ondi položijo v rodniško grobnico.

Sv. maše zadušnice se bodo darovale v več cerkvah.

V Ljubljani, dne 25. septembra 1915.

1958

Mir in blagor njenemu pepelu!

Deželno in gospejino pomožno društvo Rdečega Križa za Kranjsko naznanja tužno vest, da je zamrla dne 25. septembra 1915 v Ljubljani njegova I. podpredsednica, preblagorodna gospa

Antonija Kosler

imejteljica Elizabetnega reda

Nepozabna ranjica je bila več desetletij neutrudljiva sodelovalka pri vseh napravah Rdečega Križa. Njeno nesebično in iz čistega človeka in domoljubja izviraajoče uspešno delovanje zasigurja ji vedni hvaležni spomin društva Rdečega Križa.

V LJUBLJANI, dne 28. septembra 1915.

Blagovni oddelek Hrvatske zemaljske banke d. d.

1965

podružnica v

Subotici Szabatka, Ogrska.

Ponuja veletržcem in preprodajalcem, dokler je kaj zaloge in se ne dvignejo dnevne cene,

za gotov denar:

Santos Superior kavo za ceno po	K	380—
Santos Prima	"	390—
Guatemala GA	"	430—
Costarika CA	"	490—
Matagalpa MA	"	520—
Biser (Perl) PA	"	520—
Bibera Lampung	"	325—
Bibera Tellichery	"	335—
Holland. kima	"	145—
Marseille milo 72%	"	192—
Vanille čokolade	"	440—
Olja čistega maslinovega	"	450—
Olja Sesam Jaffa	"	480—
Kašice A/10	"	105—
Prima og. salame	"	1100—

vse cene se razumevajo za 100 kg od skladišča Szabatka v izvornih zavojih, omotih, zabojih ali sodih.

Naročila se izvršujejo takoj proti predplačilu zneska. Manjše naročbe v poštnih zavojih po 5 kg po povzetju se tudi sprejemajo, izvršuje jih pa bankin veletržec s 5% nabitka. — Pri bančnem veletržcu se more dobiti po 5 kg tudi I. celi glace riž za ceno po E. 3'20, in I. a Rangon celi riž za ceno po K 2'80 za 1 kg.